

አስተንትኖ ብዛዕባ ጾም

ቀዳማይ ዕላማ ጾም ርእሰ ምታሓት ኢዩ።

ቀንዲ ባህሪ ጾም ከአ ነቲ ብህርያዊ አወጊንካ፡ ነቲ ሰማያዊ / መልዕልተ ባህርያዊ ምድላይ ኢዩ።

ንብቁሶ ክርስቲያናዊ ሕይወት መፍትሕ ጾም ኢዩ። ጾም ብፍታው ንመንፈሳዊ ረብሓ ካብ መግቢ ምሕራም ኢዩ። መድኃኒና ቅድሚ ስብከቱ ምጅማር 40 መዓልትን ለይትን ጾመ ይብለና ማቴ 4:2

1ይ ተግባር ጾም፡ ርእሰ አትሕቶ ኢዩ፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ርእስና ንምትሓት ኢዩ። ኣምላኽ ሕዝቡ ኣብ ቅድሚኡ ትሕት ክብሉ ይደሊ።

ማቴ 18:4 ማቴ 23:13 ያዕ 4:10, 1 ጴጥ 5:6

ርእሰ አትሕቶ ሓላፍነት ደቂ ሰባት ኢዩ፡ በዚ ቅጽሑፋት “ርእስኻ አትሕት” ዝብሉ። እቲ ፍቱን መንገዲ ርእሰ ምትሓት ቅዳዊት ከምዝብለና **ጾም ኢያ እታ መንገዲ፡**

መዝ 35:13 “ወቀጻእኩዋ ለነፍስየ በጾም”

ሕዝበ እግዚአብሔር ርእሶም ዘትሓቱሉ ኣብነት ናይ ዕዝራ ኣሎ። ሰቡን ማሉን ሒዙ ካብ ባርነት ባቢሎን ክምለስ ከሎ፡ ኣብቲ ሓደጋ ዝበዝሖ መንገድን፡ ጸላእቲ ዝርከብዎን ቦታ ንምሕላፍ ክልተ ምርጫ ነበራኦ፡

- 1. መንገድም ከውሕሰሎም ዝዕጅቡ ወተሃደራት ክህቡ፡ ንንጉሥ ፋርስ ምልማን፡
- 2. ናብ ኣምላኽ ምእማን ነበረ።

ንሱ ግና ናብ ኣምላኽ ክእመን መረጸ፡ ዕዝ 8:21-23

ምርጫታት ዕዝራ ክልተ ኢያተን፡

- 1. ሥጋዊ፡ ናይ ንጉሥ ሓገዝ ምሓታት፡ ጌጋ እኳ እንተዘይኮነ ዝተሓተ ደረጃ እምነት ኢዩ፡
- 2. መንፍሳዊ፡ ናይ ኣምላኽ መልዕልተ ባህርያዊ ሓገዝን ምክልኻልን ካብ ኣምላኽ ክጥምት መረጸ፡

ርእሶም ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ አትሓቱ፡ ጾሙን ጸለዩን፡ ኣምላኽ ከአ መለሰሎም ይብለና።

ካልእ ተመሳሳሊ አብነት፡

አብ 2ዩ መጽ. ዜና መዋዕል 2 Chronicles 20:2-4, 12 እተን ቀንዲ ሓሳባት “ . . . ኃይሊ የብልና፡ . . . እንታይ ከም እንገብር ከአ ኣይንፈልጥን” ስለዚ ናብ ኣምላኽ ምምላስ ይፈልጡ ነበሩ፡ ነቲ ባህርያዊ ብምንጻግ፡ ነቲ ሰማያዊ ጸውዑ።

ካልእ ተመኰሮ ጸም ንበዓለ ንስሓ ምቅርራብ YOM KIPPUR ሌዋ 16:29-31 ኢዩ፡ እዚ ኩሉ ዕብየትን ኣገዳስነት ጸምን የርእየና።አብ ብሉይ ኪዳን ነዘን ዝተጠቀስናየን አብነታት ርኢና።

አብ ሓዲስ ኪዳን

ጸም ክፍሊ ሕይወትን ተልእኮን ኢየሱስ፡ ከማኡ አብ ናይ ሓዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን ኢዩ። ቀዳማይ ጸዋማይ ባዕሉ መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ኢዩ፡ **ሉቃ 4:1-2**

ክርስቶስ ቅድሚ ኣብ ተልእኮ ምውፋሩ፡ ክልተ ፈተንቲ ተመክሮታት ሓለፈ፡

1. መንፈስ ቅዱስ ኣብ ርእሲኡ ምስ ዓለበ መልዕልተ ባህርይ ዝኾነ ሓይሊ ወነነ።
2. አብ በረኻ ፵ መዓልቲ ጸመ፡ ኢየሱስ ካብ መግቢ ጸመ፡ ናብ መንፈሳዊ ከአ ኣድሀበ፡ አብዚ ሁመት እዚ ቀጥታ ምስ ዲያብሎስ ገጽ ንገጽ ተጋጠመ፡ ብጸሙ ካብዚ ግጥምያ ዕዉት ኮይኑ ወጽኡ። ስለዚ አብ ልዕሊ ድያብሎስ ዕዉታት ክንከውን ጸም ኣብ ሕይወትና ወሳኒ ምዃኑ የመልክት። እንተደኣ ክርስቶስ ንዓወት ክጸውም ካብ ሃለዎ፡ ካባና ብዘይካዚ ተመክሮ ናይ ጸም፡ ክንዕወት ምሕሳብ ዘይመስል ኢዩ።

ውጽኢት ጸም ኣብ ሕይወት ክርስቶስ እስቲ ንተዓዘብ፡

ሉቃ 4:14 “ኢየሱስ ብኃይሊ መንፈስ ቅዱስ ናብ ገሊላ ተመልሰ”

ሉቃ 4:1 “ኢየሱስ መንፈስ ቅዱስ መልእኾ ናብ ዮርዳኖስ ተመልሰ”፡ አብ መንጎ እዘን ዓረፍተ ሓሳባት ኣገዳሲ ፍልልይ ኣሎ፡ ወንጌል ኢየሱስ ናብ በረኻ ምስ ከደ፡ “ መንፈስ ቅዱስ መልእኾ “ ነበረ፡ ካብ በረኻ ይሁዳ ድሕሪ ናይ ፵ መዓልቲ ጸም፡ እንክምለስ ግና ብኃይሊ መንፈስ ቅዱስ ተመልሰ፡ ብመንፈስ ቅዱስ ምምላእን፡ ኃይሊ መንፈስ ቅዱስ ምህላውን በበይኑ ኢዩ።

1. ካብ ጥምቀቱ ንደሓር መንፈስ ቅዱስ ምሳኡ ነበረ፡
2. ጸሙ ግና ንኃይሊ መንፈስ ቅዱስ ኣብ ሕይወቱን ተልእኮን ብዘይ መኸላእታ ከምዝፈሰስ ገበሮ። እዚ እዩ እቲ ንሕና ናትና አብነት ክንገርብሮ ዝግባእ።

አብ ዮሐ 14:12 “ . . ካብዚ ዝዓቢ ክገብር ኢዩ. .”

ክርስቶስ ዝገበሮ ሥራሓት ብጾም ኢዩ ጀሚሮዎ፡ እብቲ ንሱ ዝገበሮ ካልእ ሥራሓት ክንስዕብ እንተ ደለና፡ ካብቲ ክርስቶስ ዝጀመሮ፡ ክንጅምር ይግባእ ማለት ካብ ጾም ኢዩ።

ክርስቶስ ንደቂ መዝሙሩ ክጾሙ መሃርም፡ ማቴ 6:17-18 ነቶም ብግቡእን ንቅኑዕ ዕላማን ዝጾሙ፡ ዓስቢ ከምዘለዎም ኣተስፋዎም፡ ክርስቶስ ዝበላ ሓንቲ ኣገዳሲት ቃል “ክትጾሙ ከሎኹም” እምበር “እንተ ጾምኩም” ኣይበለን፡ እቲ ቀዳማይ ክጾሙ ግድን ምዃኑ ይሕብር፡ እቲ ካልኣይ ግና ከይጾሙ እውን ይከኣል ኢዩ(ምርጫ)።

አብ ማቴ 6 ሰለስተ ዋና ግቡኣት ክርስቲያን ይእምት፡

1. ንድኻ ምሃብ ማቴ 6:2
2. ምጽላይ
3. ምጾምን ማቴ 6:17፡ ኣብ ሰለስቲኡ ባእታት፡ ክትህቡ ከሎኹም፡ ክትጽልዩ ከሎኹም፡ ክትጾሙ ከሎኹም፡ ነዚ ሰለስተ ነገር ከይገብሩ ዕድል ኣይከፈቱን።

ጾም ኣብ ጥንታዊት ቤተክርስቲያን

ጾም ብክርስቶስ ጥራሕ ኣይተጾመን፡ ተግባር ናይታ ሓዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን እውን ነበረ፡ ግ/ሓ 13:1-4

መራሕቲ ቤተክርስቲያን ብሓንሳብ ብምጾም፡ ንጐይታ የገልግሉ ነበሩ። ሓዋርያት ኣብ ጊዜ ጾሞም ክልተ ካብኣቶም ንፍሉይ ተልእኮ ክፍለዩ ምዃኖም፡ ካብ መንፈስ ቅዱስ ራእይ ተቀበሉ። ነዚ ራእይ እዚ ምስ ተቀበሉ፡ ብቅልጡፍ ኣየፋነውዎምን፡ “ጾሙን ጸለዩን፡ ኣእዳዎም ከኣ ኣንበሩሎም. . . “ ሻቡ እቶም ክልተ ሰባት ብመንፈስ ቅዱስ ተላኣኩ። ጾም እምበር ካብቲ ባህርያዊ ናብቲ መልዕልተ ባህርያዊ የሰጋግረና።

ጳውሎስ ባርናባስን ኣብዚ ተልእኮ ምስ ተበገሱ፡ ኣብተን ዝተፈላለያ ከተማታት ሓድስቲ ኣመንቲ (new converts) መሥረቱ። ግ/ሓ 14:23

ጾም ሓደ ንጽል ዝኾነ ፍጻሜ ኣይኮነን፡ ብቀጻሊ ብሓዋርያት ይግበር ነይሩ፡ ነቶምሓደስት ተኸተሊ ከኣ መሃርዎም።

ኣብታ ፈላጊት ቤተክስቲኣያን ንዝርጋሔ ወንጌል ክልተ ቀንዲ ፍጻሜታት፡

1. ሓዋርያት ምልኣኻ
2. ብምርቋሕ ሽማግሌታት ምስረታ ሓደስቲ ኣመንቲ ምግባር ኢዩ።

እታ ፈላጊት ቤተክርስቲያን ነዚ ፍጻሜታት ብዘይ ጾመን፡ መልዕልተ ባህርያዊ ሓገዝ ከይሓተቱ ይገብርዎ ኣይነበሩን። እምበኣር **ዕብዮትን ምስፋሕን ጥንታዊት ቤተክርስቲያን ኣብ ሓባራዊ ጾመ ዘተኩረ ነበረ።**

አብ ሕይወትን ተልእኮን ጳውሎስ፡ ተመኮሮ ጳውሎስ እስቲ ነንብብ። 2 ቆሮ 6፡4-6 “ብኹሉ ከም ኣገልገልቲ ኣምላኽ ርእስና ነርኢ . . . “።

አብዚ ጳውሎስ ንርእሱን ነቶም ዝተሓገዘዎምን መለሊይ ዝኾኑ፡ ዝተፈላለዩ ረቋሒታት ጠባይ ኣመልን ይገልጽ። ካብዚኣቶም

- 1. ንቅሓትን (ደቂስካ ከሎኻ ነቂሕካ ምሓላው)
- 2. ጸምን (ክተበልዕ እናኸአልካ ካብ መግቢ ምሕራም) እያቶም።

ንቅሓትን ጸምን ዝሳነዩ ኢያቶም፡ ምስዘም ዝስዕቡ ጎኒ ንጎኒ ዝኸዱ ኢያቶም፡ ንሳቶም

- ንጽሕና፡ ፍልጠት ትዕግስቲ ሕያውነት፡ መንፈስ ቅዱስን ሓቀኛ ፍቅርን ኢያቶም።

ጸም ዘምጽኦ ለውጢ

ጸም ንውሳጣዊ እንታይነትና ዝልውጦ፡ ብኃይሊ መንፈስ ቅዱስ ኢዩ። ሕይወትና ንኣምላኽ ዝበቅዕ ኮይኑ ክቀርብ ዘኽእሎ መንፈስ ቅዱስ ጥራሕ ኢዩ። አብ ድላይናን ዓቅምናን ጥራሕ ዝወሰን ኣይኮነን። ስለዚ እቲ ናይ ክርስቲያናዊ ሕይወት መፍትሕ ዓወት፡ አብ ሕይወትና ከመይ ገቢርና ንመንፈስ ቅዱስ ከም ዝሰርሕ ምግባር ኢዩ። በዚ ከአ ነቲ ብዓቅምናን ድላይና ክንገብሮ ዘይከኣልና፡ ብሓገዝ መንፈስ ቅዱስ ንገብሮ።

ኢየሱስ ነዚ ንሓዋርያቱ ቅድሚ ናብ ሰማይ ምዕራጉ ግልጺ ገይሮሎም ኢዩ። **ግ/ሓ 1፡**

8 “ መንፈስ ቅዱስ ናባኻትኩም ምስ ዝወረድ ግና ኃይሊ ክትቅበሉ ኢኻትኩም፡ አብ ኢየሩሳሌምን አብ ኩላ ይሁዳን አብ ሰማርያን ክሳብ ወሰን ምድሪ መሰኻኽረ ክትኮኑ ኢኹም”. እዚ ማለት ነቲ ኣነ ዝበልኩኹም ምእንቲ ክትገብሩ፡ ካብቲ ኃይልኹም ዝዓበዩ ኃይሊ የድልየኩም፡ እዚ ኃይሊዚ ካብ መንፈስ ቅዱስ ዝመጽእ ኢዩ።

ነዚ ምስቲ ናይ ቅ.ጳውሎስ ነጻጽሮ፡ **ኤፈ. 3፡20** “ ብቲ አብ ውሽጥና ዝዓዩ ኃይሊ ገይሩ ካብቲ ንሕና እንልምናን ኣንስሓስቦን ዘበለ ኣምብዛ ኣዕዚዙ ከገብር ዚከኣሎ ኣምላኽ ፡ ንሕና ንኃይሉ ኣባና ክሰርሕ ምስ እንሓድጎ ጥራሕ ኢዩ።”

እቲ ኣምላኽ አብ ኣተሓሳስባና በኣና ገይሩ ዝዓዩ፡ እቲ መልዕልተ ባህርያዊ ኃይሉ ናባና፡

- ብጸሎት
- ብስብከት
- አብ ካልእ ብእንህቦ ኣገልግሎታት. . . ዝፍንዎ እምበር ካባና ኣይኮነን፡፡ እቲ ክንፈልጦ ዝግብኣና ነዚ ናይ ኣምላኽ መንፈስ ኣባና ምእንቲ ክሰርሕ፡ መጋበሪ ምእንቲ ክንከውን ምፍልጥን መኸላእታ ዘይምዃንን ኢዩ።

እቲ ኣረጊት ብህርዮ ሥጋ ናይ ብሉይ ጻረ መንፈስ ኢዩ። ንመንፈስ ኣባና ክሰርሕ ኣየፍቅድን። ወትሩ ካብ ኣምላኽ ምስ ዓለወ ኢዩ። እቲ ብሓዲስ ኣዳም ዝተለወጠ ናይ ሓዲስ ኪዳን ሥጋ ግን፡ ቅ. ጳውሎስ ከምዚ ይብል፡

“ብመንፈስ ተመርሖ፡ ፍትወታት ሥጋ ከኣ ኣይክትሰርሖን ኢኻትኩም፡ ከመይ ድልየታት ሥጋ፡ ኣንጻር ድልየታት መንፈስ ኢያቶም፡ በዚ ኸኣ ነቲ እትደልይዎ ኣይክትፍጽምዎን ኢኻትኩም”። ገላ 5:16-17።

ቀጺሉ ሓዋርያ ጳውሎስ “... ባህርዮ ሥጋ ምስ ኣምላኽ ጽልእ ኢዩ፡ ኣብ ትሕቲ ሕጊ ኣምላኽ ኣይብርካኽን ኢዩ፡ እቲ ሓሳብ ሥጋ ሞት ኢዩ፡ እቲ ሓሳብ መንፈስ ከኣ ሕይወት ኢዩ።” ሮም 8:7

ኣተሓስስባ ሥጋ፡

- ድላይን (Will= I want)
- ኣእምሮ (mind= I think)
- ስምዒት (emotion= I feel) ዝብል ኢዩ። እቲ ዝደኸመ ሥጋ በዘን ሰለስተ ነገራት ዝተወነነ ኢዩ፡ እዚ ናይ ባህርዮ ሥጋ ኣሰራርሓ ኢዩ። መንፈስ ቅዱስ ናባና ክሰርሕ እንተደኣ ኮይኑ ነዚ ናይ ሥጋ ኣሰራርሓ ንመንፈስ ቅዱስ ክነግዝኦ ኣሎና። እዚ ብጾም ኢዩ ክንብርከኽ ዝኽእል። እዚ ኢዩ እቲ ኢየሱስ ዝገበሮ፡ ጳውሎስ ዝገበሮ፡ ኣነ ንስኹም ክንግበሮ ንጽዕር።

ኣብዚ ናይ ጳውሎስ ተመክሮ ኣሎና፡ **“ ኣብ ግጥምያ ክኣቱ ዝሓሰብ፡ ብርቱዕ ልምምድ... 1 ቆሮ 9:25-27**

ጳውሎስ ክዕወት እንተዳኣ ኮይኑ ንሥጋዊ ባህርዮ ኣብ ኣምላኻዊ ጸዋዕታኡ ከግዝኦ ኣለዎ።

ኣብ ሕይወትና ኣየናይ ኢዩ እቲ ዝመልኽ? ሥጋ ዲዩ ወይስ መንፈስ? ሥጋ ብዘይመጠን ዘገርም ኣገልግሎት ንመንፈስ ይህብ፡ የግዳ ሕሱም መላኺ ኢዩ።

ኣብ መንፈሳዊ ሕይወትካ ክትዕወት እንተደኣ ኩንካ፡ ሥጋ ኣብ ልዕሊ መንፈስ ኪጉይትት ኣይተፍቅድ፡ ብኣንጻሩ ብመንፈስ ሰማያዊ ዕላማኻ ሕይወትካ ክትመርሕ ይግባእ። መንፈስ ቅዱስ ጥራሕ ኢዩ ንክርስቲያናዊ ሕይወትና ብሓቂ ዝመርሓና።

ታሪኽ ብጾም ዝተለወጠሉ ባእታት፡

1. **ነዌ፡** ከተማ ኣረግውያን (ዮናስ 3፡1-6)። ብጾምን ሓዘን ብንስሓ ናብ ኣምላኽ ተመልሱ፡

እዋጅ ናይ ንጉሥ ፍጹም ጾም ካብ መግብን ማይ (ዮናስ 3፡7)፡ ማቕ ምኽዳንን ኣብ መሬት ምድቃስ (ዮናስ 3፡8)፡ እናጾምካ ከም ቀደምካ ምዃድ ዝኾነ ይኹን ፍረ የብሉን፡

ነፍስ ወከፍ ካብ እኩይ መንገዱን፡ ካብ ኣብ ኢዱ ዘሎ ዓመጽን ይመለስ፡ (ዮናስ 3፡8-10)

ሕዝበ ነዌ ከም ሕዝቢ ኣይሁድ፡ ሙሴ ኮነ ኣሮን፡ ነቢያትን ቅ.ጽሑፍን ኣይነበርዎምን፡ ሓደ ነቢይ ንመጀመርያ ጊዜን ንመጨረስታን ከዶም፡ ንሶም ከኣ ተቀበልዎ። እስራኤል ግና ነቶም ብብዘመኖም ዝመጽኡ ኣይተቀበልዎምን። ኣምላኽ ንእስራኤል ክቀጽዕ ንመንግሥቲ ኣሲርያውያን ተጠቂሙ። ካብ ነዌ ተላላዊ ንእስራኤል ዝቀጽዖ።

ሎሚ እውን ናይ ክርስትና ባህልን፡ ቅ.መጽሓፍን ቤተክርስቲያንን ዘሎና፡ ኣምላኽ እንኪዛረብ ከም እስራኤላውያን ጾማም እዝኒ ምስ ሃብና ኢና። ሎሚኽ ንሓንቲ ኣረመን ሃገር ተጠቂሙ ነዚ ክርስቲያ እየ ዝብል ዓለም ከይቀጽዕ ዘፍርሕ ኢዩ።

2. **ኣስቴር፡** ሕዝበ ኣይሁድ ኣብ ብስደት ኣብ ምሉእ ዓለም ኣብ ዝተዘርጋሕሉ ጊዜ፡ ሓማ ዝተባህለ ኣብ ግዝኣት ፋርስ Persian Empire ዓቢይ ፖለቲካዊ ሥልጣን ሒዞ ነበረ፡ ንምሉእ ሕዝበ ኣይሁድ ኣብ ሓደ መዓልቲ ካብ ግዝኣት ፋርስ ንምጥፋ ንንጉሥ ኣረዲኡ ነበረ፡ ከምዚ ዝኣመሰል ፈተና ሕዝበ እስራኤል ርእዩ ኣይፈልጥን፡ እዚ ነቲ ብኣዶልፍ ሂትለር ኣብ 2ይ ውግእ ዓለም ዝተገብረ እውን ኣይዳረጎን።

ናይዚ ጾም ፈውሲ ኣብ ኣምላኽ ብጾም ጸሎት ምምላስ ጥራሕ ነበረ። ኣምላድነት ኣስቴር ክሰልጥ ብዝተገብረ ጾምን ጸሎትን ድሕነት ንሕዝቢ እስራኤል ኮነ፡ (ኣስቴር 4፡15-17; 5፡1-3)፡ ኣብ ክንዲ ስዕረትን ሕፍረትን፡ እቲ ኩነታት ናብ ክብርን ዕብዮትን ሕዝበ እስራኤልን መራሕቶም ተለወጠ።

ኣብ ሕሱም ጊዜያት ኣምላኽ ከም ኣስቴር ዝኣመሰሉ፡ ንርእሰንን ንሕዝብንን ሒዘን ብጾምን ጸሎትን ናብ ኣምላኽ ዝቀርቡ የድሊ። ኣምላኽ ከኣ ብምሕረቱ ይበጽሖም።

እዚ ተመክሮዚ ናይ ቀዳም ጥራሕ አይኮነን፡ ሎሚ እውን ብጾምን ጸሎትን ግለሰባትን ማኅበራትን አህጉርን ታሪኽን ናይ ምልዋጥ ዓቕሚ አብ ቦታኡ አሎ።

አምላኽ ካባና ዝጽበዮ ንምፍላጥ ናብ ኒቢይ ዮኤል (1:8-12) “ “ ነድህብ፡ እቲ ኩነታት ናይ ጥፍአት፡ ናይ ሁከት፡ ናይ ሓዘን፡ ብጠቅላላ ሓጎስ ናይ ዘይብሉ ጊዜ ኢዩ። አምላኽ ግና ናይዚ ፈውሲ ቀጽሉ ይሕብር፡ ዮኤል 1:13-14 . .

. . . . አምላኽ ንሕዝቡ ይምህር።

እቲ ፈውሲ፡ አብ ጾም ብምግባር፡ ንአምላኽ አብ ጸሎት ምድላይ ኢዩ። “ሕጅውን ብጾም ብብኽያትን ብቀዞማን ብምሉእ ልብኹም ተመለሱ (ዮኤል 2:12)

ናይ አምላኽ ናይ ተስፋ መልሲ፡ ዮኤል 2:23-29” “ መለሳ ጾምኩም ጸሎትኩም ክረድኡኩም ክመጽእ ኢዩ፡ ይብል እግዚአብሔር። ዝናመይ ክሰደልኩም ኢዩ፡ ብዝናም ዝተመሰለ “መንፈስ አምላኽ “ ኢዩ፡

ሓዋርያ ጳጥሮስ አብ ዕለተ ጳራቅሊጦስ ምስቲ ናይ ዮኤል ነቢይ ብምትሕሓዝ “ በተን ዳሕረዎት መዓልታት አብ ልዕሊ ሥጋ ዘበለ መንፈስይ ከፍሰስ ኢዩ. . . . “። ‘ዳሕረዎት መዓልታት’ ተባሂሎ ዘሎ ነቲ ብአምላኽ ዝሕተት ኩነታት ምስ እነማልእ ኢዩ፡ እዚ ኩነታት እዚ፡

- ጾም ቀድሱ
- ጉባኤ ጸውዑ
- ንአምላኽ ድለዩ
- ምስ ጸሎትን ጾምን ክአ ተቀባቢሉ። ነዚ እንተገበርኩም ብኃይል ምልአት መንፈስ ቅዱስን ነቲ ኩሉ ኩነታት ክልውጥ ናባኹም ክመጽእ ኢዩ፡ አብ ክንዲ ዝፈርሑን ዝተሳዕሩን ትኾኑ፡ ኃያላትን ዕዉታትን ክትኮኑ ኢኹም። እቶም ጸላእትኹም አብ ክንዲ ዘላግጹልኩም፡ አምላኽ አብ ሓገዝኩም ምምጻኡ ብምርአይ፡ ብአስተንክሮ ፈዘዝ ክብሉ ኢያቶም።

ነቢይ ዮኤል 1;13-14 ንሕዝቡ አብ ጾምን ጸሎትን እንኪጽውዕ፡ አብ ልዕሊ መንፈሳውያን መራሕቲ ፍሉይ ሓላፍነት የውድቅ፡ ንሳቶም፡

1. ካህናት priests
2. አገልገልቲ መስውኢ ministers
3. ዓበይቲ elders

ዮኤል 2;16-17 “.. .. “ መልእኽቲ አምላኽ፡

1. ንሕዝቢ ምእካብ
2. ንጉባኤ ምቅዳስ

3. ንዓበይቲ ምጽዋዕ ኢዩ። መራሕቲ ሕዝቢ፡ ብሓባራዊ ጸሎትን ጸምን ኣምላኽ ኣብቲ ዝደልይዎ ምእንቲ ክሕወስ ክጽውዑ ይእዝዝ።

ነዚ ኣመልኪቱ ዜና መዋዕል 2 ዜና መዋዕል 7፡14 “ እዚ ብስመይ እተሰምየ ሕዝበይ ትሕት እንተ ባለ እንተ ለመነ፡ ገጸይውን እንተ ደለየ፡ ካብ ክፉእ መንገዱ ድማ እንተ ተመልሰ፡ ሽዑ ኣነ ካብ ሰማይ ክሰምዕ እየ፡ ኃጢአቶም ይቅረ ክብለሎም ፡ ምድርምውን ክፍውሰሎም ኢየ”።

ኣምላኽ ነዚ ክግበር ካብ ሕዝቡ ቅድመ ኩነት ዝሓቶ፡

- ሕዝበይ ትሕት እንተባለ. . . እዚ ማለት ብጸምን ጸሎትን እንተሓቢሩ እዩ፡ መራሕቶም ብትሕትና ንሕዝበ እግዚአብሔር ብጸሎትን ጸምን እንተ መርሑ፡ ኣምላኽ ተስፋኡ ኣይልውጥን።

በዚ ከኣ እዩ መድኃኒና ኣብ ማቴ 6፡17-18፡ “ንስኻ ግና ክትጸውም ከሎኻ፡ ጸዋማይ ምዃንካ ምእንቲ ቦቲ ኣብ ሕቡእ ዘሎ ኣቦኻ ደኣ እምበኣር፡ ብሰብ ምእንቲ ከይትርኤ ርእሶኻ ተለኽ፡ ገጽካ እውን ተሓጸብ፡ እቲ ብሕቡእ ዚርኢ ኣቦኻ ድማ ብግህዶ ኪሕኽሰካ ኢዩ”።

እቲ ሓቀኛ ጸም፡

“ቦኑ ዘጸምክሙ ሊተ፡ ጸምሰ ኣኮ ጸዋም እምኅብስት ወማይ ባሕቲቱ፡ ይጹም ልሳንክሙ እምነገረ ውዴት. . . እመ ኮንክ ዘኢትክል ትጹም እመባልእት፡ ጹም እንክ እምኅሊናት እኪት” **ዘካ 7፡5** (ስንክሳር ታሕሳስ 13 ፊለክ 240)

ጸምሲ ካብ መግብን መስተን ምኽልካል ጥራሕ ኣይኮነን፡ ካብ ክፉእ ዘረባ፡ ካብ ሓሜት፡ ሰውነትኩም ከኣ ካብ ክፉእ ሓሳብ ከልክሉ ማለት ኢዩ።

ኢሳይያስ 58፡3-31 “ እቲ ኣነ ዝደልዮ ጸምሲ. . . ።

ኣምላኽ ነዚ መንፈስን ነቢያትን ጻድቃንን ኣብ ልብና የሕድረልና እሞ በዚ ጸም ግን ንሕደስን ንቅደስን ይግበረና።

ጸም ንበዓለ ትንሣኤ ንምቅርራብ ዝግበር መንፈሳዊ ልምምድ ኢዩ፡

ንትንሣኤ ምቅርራብ ማለት፡ ነቲ ዓቢይ ምሥጢር ክርስትና ምስንዳው ማለት ኢዩ።ኩሎም በዓላት ክርስትና ናብ ትንሣኤ ንምብጻሕ ኢዩ።**ንክርስትና ካብ ካልእ ሃይማኖታት ዝፈልዮ ኩነት ትንሣኤ ኢዩ።** ነገረ ድሕነት ብዘይ ትንሣኤ መዛዘሚ የብሉን። ምኽንያቱ ክርስቶስ መይቱ ተሪፉ ማለት ኢዩ፡ መይቱ ተሪፉ እንተገዢውን ከምቶም ካልኣት መስረቲ ሃይማኖት ሰብ ጥራሕ ኮይኑ ምተረፈ።

ዘመነ ጸም ነዚ ዓቢይ ፍጻሜ እዚ፡ ብጸምን ተጋድሎን፡ ብጸሎትን ንስሓን፡ ብምጽዋትን ተሰናዲና ክነብዕሎ ስለዝጽውዕ ንጸውም፡፡

ቀኖና ጸም ፡ ብዝሒ ኣጽዋማት፡ ናይ ጸመ ጊዜ፡ ናይ ጸም መግብታት ዝውስን ሕጊ ኢዩ።

ጸም ካብ ነገራዊ ምትሕሓዝን ዓለማውነትን ነጻ ንምጂን ዝሕግዝ፡ መንፈሳዊ ነገር ክንሓስብ ክነስተንትን ዝዕድም ጊዜ ኢዩ። ጸም ቃል ንቃሉ፡ **ሰብ ሕድገት ኃጢአት ንምርካብ፡ ናይ ሥጋኡ ድልዎታት ንነፍሱ ከምዝግዛእ ክገብር** ብሕጊ ኣብ ዝተወሰኑ መዓልታትን ጊዜን ካብ ንሰውነት ዘሕይሉ፡ ካብ መንግብ መስተን፡ ክፉእ ሥራሕን ምኽልካል ኢዩ።

መን ኢዩ ክጸውም ዝግብኦ?

- ኩሎ ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሖ ምሉእ ጥዕና ዘለዎ (14-75)

ካብ ጸም ዝተበየኑ፡

> ብኩነቶም፡

- ሕፃናት
- ነፈስ ጸራትን ዘጥብዎን
- ዓራት ዝሓዙ ሕሙማት

> ብፍቃድ ኣበነፍሶም

- ብጥዕና ምኽንያት
- ብሽምግልና

ዓይነት ጸም፡ ክልተ ዓይነት ኢዩ። እቲ ሓደ ትርር ዝበለ፡ እቲ ሓደ ከኣ ልሰልሰ ዝበለ።

1. ናይ ጸም ጊዜ ክሳብ ዝፍጸም ብዘይ እኽለ ማይ ምጽናሕ፡

- i. ሙሴ ንጽላት ንምቅባል 40 መዓልትን ለይትን ብዘይ እኽለማይ ጸመ። ዘጸ 34:27
- ii. እስራኤላውያን ካብቲ ብንጉሥ ኣርጠክሰስ ዝተኣወጀሎም ናይ ሞት ፍርዲ ክድገኑ ሳልስቲ ጸሙ። ኣብ ሃገረ ፋርስ ኣብ ባቢሎን ኣብ ስደት ከለዉ፡ ኣባኡ ክቅተሉ ተሓሲቡ ከሎ፡ ሰይቲ ንጉሥ ክትከውን ዝበቅዔት ኣስቴር፡ ኩሎም እስራኤላውያ ኣብ ዘለውዎ ሰለስተ መዓልትን ለይትን ካብ እኽለ ማይ ክጸሙ ወሰኑ። ኣስቴር 4:13-17
- iii. ሰብ ነጭ ብናይ ዮናስ ስብከት፡ እንስሳ እኳ ከይተርፈ ሰለስተ መዓልትን ለይትን ካብ እኽለማይ ጸመ። ዮናስ 3:1-10

iv. ነቢይ ኤልያስ ምስ ኤልዛቤል ተጻሊኡ፡ ናብ ኮሬብ እንክሃድም ኣብ መንገዲ ደኸምዎ ኣብ ትሕቲ ገረብ ምስ ኣዕረፈ፡ ድቃስ ወሰዶ፡ ምስ ተንሰኤ ከኣ ኣብ ትርኣሱ እንጌራን ዝበተን ጸንሖ፡ ተመጊቡ መንገዱ ቀጸለ። ካብኡ 740 መዓልትን ለይትን ክሳብ ኣብቲ ኅቦ ዝበጽሕ ብዘይ ዝኾነ መግቢ ከደ፡ 1 ነገ 19:6-10

V. መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ምእንታና 40 መዓልትን ለይትን ብዘይ እኽለ ማይ ጸመ ማቴ 4:1-5 ሉቃ 4:1-14

VI. ቅ. ኣንጦዮስ ተኸተልቱን፡ ብዘይካ እንጌራ፡ ጨውን ማይን፡ ካብ ካልእ ኩሉ ክልኩላት ነበሩ፡ ብጳኮሚስን ግብጻውያን መነኮሳትን ዝሰዓብዎ።

እዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ጽኑዕ ጸም ኣብ ምሥራቕ ብዕቱብ ይሕሎ ነበረ፡ እዚ ኩነት እዚ ናይ ቋርፍ ምብላዕ ሕጊ ኣተኣታተወ። እዚ ዓይነት ጽኑዕ ጸም ምእመናን እውን ክሕልውዎ ትጽቢት ተገብረሎም። **ገዳም ዋልድባ፡ እኽለ ኣይዝራእ፡ እንጌራ ኣይብላዕ፡ ቋርፍን ኣሕምልትን ጥራሕ ፍቁድ ኢዩ፡**

ሎሚ እዚ ዓይነት ጸም እዚ ኣብ ባሕታውያንን፡ ኣብ ቀዳም ሥዑርን፡ ኣብ ጸመ ገሀድን እንተዘይኮይኑ ዝገብር የልቦን።

2. ንዝተወሰነ ሰዓታት ካብ ጥልላትን ካብ ዘስክር ነገራትን ምኽልካል ኢዩ፡ ንሥጋ ካብ ኃይሉ ዝህቡ ጥልላት ምኽልካል፡ መጽሓፍ ቅዱስ ከምዚ ይብል፡

i. በቲ ቅንያት እቲ ኣነ **ዳንኤል** ሰለስተ ሶሙን ዝኣክል ሓዚነ ነበርኩ፡ ጥዑም መግቢ ከይበላዕኩ፡ ከማኡ ዘስክር መስተ ከይሰተኹ፡ ዘይቲ እውን ከይተለኸኹ. . . **ዳን 10:2 ነሀምያ 1:4**፡ ናይ ጸም ጊዜ ማለት ናይ ሓዘን ጊዜ ምዃኑ ንምዝኽኻር **ዳን 9:3**፡

ii. ቅ.ዳዊት “እናበኸኸኹ ንነፍሲይ ብጸም ኣሕሳእኩዎ . . መዝ 69:10 ብጥሜት ኣብራኸይ ጠለማኒ. . . መዝ 109:23

ሰብ ኣብ ቅድሚ ፈጣሪ ቀሪቡ ዝዛረበሉ ቋንቋ ጸሎት ይበሃል።ናብ ኣምላኽ እትዓርግ ጸሎት 3ተ መሰረታዊ ዝኾነ ነገራት ክትክተል ይግባእ። ንሳቶም ጸም፡ ምጽዋት፡ ናይ ጽድቂ ሥራሕ፡ እያቶም።

በዘን ሰለስተ ኃይላት ዝተሰነዩ ጸሎት፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ከኣ ተቀባልነት ከምዘለዎ ቅ.መጽሓፍ ዮረጋግጻልና። ብፍላይ ኣብዚ ዘሎናዮ ዘመን እንርእዮን እንሰምዖን፡ መሪርን ዘፈርሕን ነገር፡ ኣምላኽ ጸሎትና ንብዓትናን ኣውያትናን ክሰምዓና እንተኾነ እዘን ሰለስተ ነገራት ክህልዎ ይግባእ። መቢት 12:8 “ብጾም ዝተሰነዩ ጸሎትን፡ ብቅንዕና ካብ ዝረኽብካዮ ምምጽዎትን ጽቡቕ ኢዩ”።

ጾም ኣብ ትሕቲ ኣምላኽ ናይ ምዃን፡ ርእስኻ ናይ ምግዝእ ምልክት ኢዩ፡ ኣምላኽ ንመጀመርያ ጊዜ ንደቂ ሰብ ዝሰርዖ ሥርዐት፡ ዝሕገነ ሕጊ ናይ ጾም ሕጊ ኢዩ፡ **ዘፍጥ 2 : 16-17** “ካብዚ ኩሉ ብላዕ፡ ግና ካብዚ ጽቡቅን ሕግቅን እተፍልጥ ገረብ ኣይትብላዕ፡ ኣብ ዝበላዕካሉ ጊዜ ሞት ክመውት ኢኻ” ፡ እዚ ኣምላኻዊ ቃል ኣምላኽ ንመጀመርያ ጊዜ ኣብ ገነት ዝኣወጀ ትእዛዝ “ኣትይብላዕ” ዝብል ኢዩ። ብምብላዕና ንኣምላኽ ዝውሰኹ ወይ ዝንከዮ ይብሉን። ንሕና ናቱ ፍጥረት፡ ንሱ ናትና ፈጣሪ ምዃኑ እተፍልጥ ናይ መጀመርያ ሕጊ ንደቂ ሰብ እተዋህበት **ጾም ኢዩ**፡ “ኣይትብላዕ”። ኣበው ነዚ ኣምላኻዊ ቃል መሠረት ብምግባር፡ ንናይ ሥጋ ፍተወታት ንምግታእ ኣብ ፍታሕ ነገሥት ኣንቀጽ 15 “ሰብ ንክርስቶስ እናተኣዘዘ ሕድገት ኃጢአት ንምርካብ፡ ናይ ሥጋኡ ድልየት ንነፍሱ ከምዝግዛእ ክገብር ብሕጊ ኣብ ዝተወሰኑ መዓልታትን ጊዜን ካብ መግቢ ምኽልካል ኢዩ” መንፈሳዊ ትርጉም ዝሆነዎ። ነዚ “ኣይትብላዕ” ዝብል ነዚ መንፈሳዊ ትርጉም ሆነዎ። **ጥቅሚ ጾም**፡ ሕድገት ኃጢአት ንምርካብ፡ ናይ ኃጢአት መሳርሒ ንዝኾነ ሥጋ፡ ነታ ሕያው ዝኾነት ነፍሲ ተገዚኡ ምእንቲ ከኽእል ብሕጊ ኣብ ዝተወሰኑ እዋናት ካብ መግቢ ምኽልካል ኢዩ ተባሂሉ ዝተተርጎመ።

ብቤተክርስቲያን ዝተኣዘዙ 7ተ ኣጽዋማት፡ ናይ ኣዋጅ ወይ ናይ ሕጊ ኣጽዋማት ይበሃሉ፡

1. ጾም ፱ ፥ እቲ ዓብይ ጾም ኣብ 2ይ ክፍለ ዘመን ዝጀመረ ኢዩ፡ ኣብ 4ይ ክፍለ ዘመን ኢዩ “ቅዱሳት ኣርብዓ” ዝተሰምዩ። ኣብ ገለ ክፍልታት ዓለም ግና ካብ ፱ ንላዕሊ ኮና። እዚ ጾመ ኣብ ማቴ 4:1 ሉቃ 4:1 ከምእተጻሕፈ ጎይታ ባዕሉ 40 መዓልትን ለይትን ዝጸሞ ኢዩ። **(55 መዓልቲ 40+ 15 ቀዳመ ሰንበት)** (ኣብዘን 15 ቀዳመ ሰንበት፡ ብዘይካ ጥልላት ካልእ ኣይጽወምን።) በዚ ከም

ጾም ስለዘይቀጽጎ ጾም ግ ተባህለ፡ እተን 40 ካብ ንጋሆ ክሳብ ሰዓት 3ተ ናይ ምሸት እኽለማይ ከይለኸፍካ ስለዝወግል ኢዩ።

ጾም ግ ብዝተፈላለዩ ኣስማት ኣለውዎ፡

ናይ ጾም ግ ዝተፈላለዩ ኣስማት፡

- ዐቢይ ጾም፡ **ዓቢይ** ዝተባህለሉ፡ ጎይታ ባዕሉ ዝጸሞ ክንድዝኹን፡ ዲያብሎስ ዝተሳዕረሉ፡ ናይ ኃጢአት ሰራውር ዝተመንቁሱሉ ክንድዝኹን ኢዩ።
- ጾመ ሁዳዴ፡ ገባር ንበዓል መሬት ዝሓርስዎ ዝነበሩ መሬት ሁዳዴ ይበሃል ነበረ፡ ንሕና ከኣ ንዋና ቤት እናሓሰብና ስለእንጸሞ ሁዳዴ ይበሃል፡
- ናይ ካሕሳ ጾም፡ ኣዳምን ሔዋንን ካብ ገነት ተባሪሮም፡ ንሲኦል ዝበቅዑ ብምብላዕ ምኽንያት ክንድዝኹን፡ ብመግቢ ምኽንያት ዝሞተ ሰብ፡ መድኃኒን ብፍቃዱ ብዝገበሮ ጾም ስለዝከሓሶ፡ ናይ ካሕሳ ጾም ተባህለ።
- ናይ ዓወት ጾም፡ ነተን ኣብ ማቴ 4 ዘለዋ ኣርእስቲ ኃጢአት ዝተሳዕሩላ ስለዝኹን፡
- ናይ ምስግጋር ጾም፡ ክርስቶስ ካብ ሕገ ኦሪት ናብ ሕገ ልቦና ምእንቲ ከሰጋግረና ዝጸሞ ጾም ክንድዝኹን
- ጾመ ኣስተምህሮ፡ መድኃኒና ምእንቲ ከስተምህርና ስለዝጸሞ
- ቀድሶተ ገዳም ጾም፡ ጎይታና ካብ ከተማ ርሒቁ፡ ካብ ሰብ ተፈልዩ ብብሕትውና ምንባር ቀዲሱ ዝሃበሉ፡ ናይ ዮሐንስ መጥምቅ፡ ናይ ነቢይ ኤልያስ ገዳማውነት ዝባረኸሉ ክንድዝኹን፡
- ናይ መቀራረቢ ጾም፡ ሕዝቢ እስራኤል በጊዕ ፋሲካ ቅድሚ ምምጋቦም ምቅርራብ ይገብሩ ነበሩ፡ ንሕና ቅድሚ ትንሣኤ ምኽባርና፡ ሥጋኡን ደሙን ቅድሚ ምቅባልና ብጾምን ጸሎትን ምቅርራብ ንገብረሉ ክንድዝኹን፡

አብ ሥርዐት ሃገርና ቅ.ያሬድ ናይ ዜማ መሃዝን ቃናይን፡ ንናይ ጸም ጃ ሰናብቲ አብ ጸመ ድን ንነፍሰወከፈን አስማት ሂቡወን ይርከብ።

ቍ ጽ ሪ ሰንበት	ስም ሰንበት	ትርጉም
1ይቲ	ዘ ወ ረ ደ / መጠኒ	ናይ ጸመ ድን መጀመሪ “ዘወረደ እምላዕሉ አይሁድ ሰቀሉ” ቢሉ ስለጅምር፡ አምላኽ ካብ ሰማይ ምውራርዱን፡ መስቀሉን ሞቱን ንምዝካር፡ ዮሐ 1፡9-11 3፡13-21 ናይ ስኑያ ዕዝል “ከመዝ ይቤ መጠኒ ፀዓቱ እምትእይንት” ስለዝብል፡ ከማኡ ናይ ስኑያ አቡን” መጠኒ ይቤ በውስተ ኦሪት ምድር ሠናይት” ስለዝብል “ መጠኒ” ትበሃል።
2ይቲ	ቅድስት	ስለ ክብሪ ሰንበትን ዕብየታን ስለዝናገር፡ ጸመ ድን “ዛቲ ዕለት ቅድስት ይእቲ. . . ሰንበትየ ቅድስትየ እንተ አዕረፍኩ” ስለዝብል፡
3ይቲ	ዘምኸራብ	ብዕለተ ሰንበት አብ ቤተጸሎት አይሁድ ብምእታው ምስትምሃሩ ንምዝካር፡ ማቴ 12፡9 ጸመ ዱን “ቦኣ ኢየሱስ ምኸራብ አይሁድ” ስለዝብል፡
4ይቲ	ዘመጸጉዕ	ኢየሱስ ሕሙማት ምፍሞሱ፡ አጋንንቲ ምውጻኡ ዮሐ 5፡ 1-47; 9፡1-41
5ይቲ	ደብረ ዘይት	ደብረ ዘይት አብ ዝተባህለ ጎቦ፡ ጸመ ድን “ እንዘ ይነብር እግዝእነ ውስተ ደብረ ዘይት ቀርቡ ሃቤሁ “ ስለዝብል፡ ኢየሱስ ብዛዕባ መጨረሻታ ዓለምን፡ ምጽአቱን ዝተናገሮ ንምሕሳብ፡
6ይቲ	ዘገብረ ጌር	ጸመ ድን “ ገብር ጌር እሙናት አገልገልቲ ሰማያዊ ህያብ ከምዝወሃቡ ንምምልካት
7ይቲ	ዘኒቆዲሞስ	ጥምቀት ዳግማይ ልደት ምጃኑ ንሓስበሉ ዮሐ 3፡1-16ነቲ ብለይቲ ናብ ኢየሱስ መጺኡ ዝተራኸበ መምህረ አይሁድ ዝምልከት ዮሐ 3፡1-16

<p>8ይቲ</p>	<p>ዘሆሣዕና</p>	<p>ኢየሱስ አድጊ ተወጢሑ ኢየሩሳሌም ምእታዉ ዘምልካት ማቴ 21:1-16</p> <p>ጽባሕ ሆሣዕና ዘለዉ 7ተ መዓልታት ሕማማት ይበሃሉ። ስቃያት ጎይታ ንምዝካር ኣብ ዝተወሰነ ሰዓታት ስግደት ይፍጸም። ሰብ ምስ ፈጣሪኡ ተባኢሱ ዝነበረሉ ናይ ጸልማት ጊዜ ንምምልካት መንበረ ታቦት ጸሊም ክዳን ይግበረሉ፡ ካህናት እውን ጸሊም ይለብሱ። ሎሚ ግና እዚ ተረፉ ኣሎ።</p>
------------	--------------	---

II. ረቡዕን ዓርብን / ጸመ ድኅነት : ረቡዕ ንኢየሱስ ንቅታል ዝተሰማምዑሉ፡ ዓርቢ ከኣ ዝሰቀሉሉ ዕለት፡ ንሕና ከኣ ዝደሓናሉ ዕለት ንምዝካር ዝግበር

III. ጸመ ነነዌ፡ ክትጠፍእ ዝነበራ ነነዌ ብጸም ምኽንያት ንዘደሓነት መዘከሪ ኢዩ። ወትሩ ካብ ሰኑይ ክሳብ ሮብዕ 3ተ መዓልታት ኢዩ፡ ምስ ኣቋጻጽራ ዘመን ይቅድምን ይድሕርን፡ ሓንሳብ ኣን ጥሪ ካልእ ጊዜ ከኣ ኣብ የካቲት ይውዕል፤

IV. ጸመ ገሃድ : ቅድሚ ልደትን ጥምቀትን ናይ ለውጢ ጸም፡ ገሃድ ማለት ግልጺ ማለት ኢዩ፡ እቲ ንድኅነት ሰባት ዝመጽኡ ክርስቶስት ክሳብ ወዲ 30 ዝኸውን ከይተፈልጠ ምጽናሑ፡ ኣብ ሩባ ዮርዳኖስ ምስ ተጠምቀ ግና “እዚ እቲ ብኣኡ ደስ ዝበለኒ ወደይ ኢዩ፡ ንኣኡ ስምዕዎ . . . “ ዝብል፡ ክርስቶስ መሲሕ ምጃኑ ስለዝተገልጸ፡ ገሃድ ተባህለ።

ጸመ ገሃድ ናይ ጥምቀት ጥራሕ ኢዩ፡ ጥምቀት ረቡዕን ዓርብን እንተወዓለ፡ ቅድሚኡ ዘለዎ ሰኑይን ሓሙስ ይጸወማ፡ ሮብዕን ዓርብን ከኣ ይፍሰጋ። ንልደት እውን ይጥቀሙሉ ኢዩ።

V. ጸመ ነብያት/ ስብከት (ጸመ ታሕሳስ) እዚ ጸም እዚ ካብ 15 ኅዳር ክሳብ 24 ታሕሳስ ዘሎ ጊዜ ኢዩ። 43 መዓልታት ኢዩ፡ ክርስቶስ ብሥጋ ከይተገልጸን፡ ሰብኣውነት ከይለበሰን ከሎ፡ ነብያት ናይ ክርስቶስ ምምጻእ ብናፍቆት ብጸምን ጸሎትን ክጽበዩ ናይ ዝጸንሕዎ መዘከሪ ኢዩ። ሎሚ ከኣ ናይ ነብያት ድኻም ጸም ንምዝካርን፡ ናይ ሓዲስ ኪዳን ክርስቲያን ከኣ ንዝመጽ ክርስቶስ ብናፍቆት

እናተጸበዩ፡ ከም ነብያት ናይ መንፈስ ኃይሊ ንምልባስ ብእምነትን ጽንዓትን፡ ኃጢአት ንምውጋእ ተባሂሉ ጸም ኮነ።

VI.ጸመ ሓዋርያት ጽባሕ በዓለ ጳራቅሊጦስ ጀሚሩ ሓምለ 5 ይወድእ፡ ድሕሪ ጸም ኣርብዓ ዝመጽእ ጸመ ሓዋርያት ኢዩ፡ ሓዋርያት መንፈስ ቅዱስ ምስ ተቀበሉ፡ ኣብ ስብከት ቅድሚ ምውፋሮም ዝጸምዎ ጸም ኢዩ።

VII.ጸመ ፍልሰታ (ነሓስ 1-14)፤ ንዝኸሪ እኖና ማርያም ዝግበር ኮይኑ፡ ብፍላይ ኣብ ትንሣኤኣን ንሰማይ ምፍላሳን ዘተርኩር ኢዩ።

VIII.ኣብ ሃገር፡ ኣብ ዓለም፡ ተፈጥሮኣዊ ኮነ ሰብኣዊ ጸገም ምስ ዝገጥም፡ ምድሪ ክትጭንቅ እንከላ፡ ሰባት ብጭንቀትን ፍርሓትን ምስ ዝሸገሩ፡ ካብዚ ጸገም ንምድኃን ቤተክርስቲያ ካብ ኣዋጃት ጸም ወጻኢ እትእዝዞ ጸም ኢዩ።

ቅድሚ ጸም ቫ ዝጸወም፡ ጸመ ሕርቃል ዝበሃል ኣሎ።

❖ ሕርቃል - 614 ዓ/ም ቢዛንቲናዊ ንጉሥ ሕርቃል ዝተባህለ፡ ነቲ ናይ ፋርስ ንጉሥ

ንኢየሩሳሌም ወሪሩ ንናይ ጉይታ መስቀል ማሪኹ ንዓዱ ወሲድዎ ነበረ። እዚ ኣብ ልዕሊ ኢየሩሳሌም ዝተፈጸመ ግፍዒ ከኣ ፡ ንብምልኡ ክርስቲያን ዓለም ኣብ ዓቢ ሓዘንን ንህን ኣውደቐ ፡፡ ልዕሊ ኩሉ ዘየደቕስ ኮይኑ ዝተረኸበ ግን ፡ እቲ ብንግሥቲ ኢሌኒ ዝተረኸበ ሓቀኛ መስቀል ክርስቶስ ተማሪኹ ንፋርስ ምውራዱ እዩ ፡፡ እቶም ክርስቲያን ድማ እዚ መስቀል እዚ ካብ ምርኮ ከይተመልሰ ፡ ድቃስ ዘይወስዶም ኮይኖም ተረኸቡ ፡በዚ ምኽንያት፡ዚ እውን **ኣብ ዓለም ንዝነብሩ ነገሥታት ክርስቲያን ፡ ቅዱስ መስቀል ንምምላስ ኣብ ዝግበር ኩናት ክተሓባበሩ ጻውዒት ኣቕረቡ።**ነዚ ጻዊዒት ኣዚ ከኣ **ኣብ ቆስጥንጥንያ ነጊሡ ዝነበረ ሕርቃል ወይ ሄራቅልዮስ** ዝተባህለ ንጉሥ ፡ ኣነ ኣለኹ ክብል መልሲ ሃበ ፡፡ በዚ ድማ ኩሎም ክርስቲያን ሱባኤ ሠሪዖምን ጸም ኣዊጀምን ብጸሎት ክተሓባበሩዎ ተማሕጺኑ ፡ **628 ዓ.ም.ፈ ክተት ሠራዊት ኢሉ ንፋርስ ዘመተ፡ንከስሮኤስ ስዒሩ ድማ እቲ ውግእ ብዓወት ዛዘሞ።**ብድኅሪ እቲ ውግእ ንክብሪ እቲ ቅዱስ መስቀል ክብል ፡ መስቀል ኣብ መንኰቡ ተሰኪሙ ፡ ካብ ፋርስ ክሳብ ኢየሩሳሌም ፡ **ጫምኡ ኣውጺኡ ብጥራይ እግሩ ተጓዕዘ፡** ሰዓብቲ ጉይታ ዓለም ክርስቶስ ኢየሩሳሌማውያን ከኣ ምምላስ እቲ ቅዱስ መስቀል ምስ ረኣዩ ፡ ካብ ብዝሒ ምሕጓሶም ዝተላዕለ **ሽግ ኣብሪሆም ብዓቢ ኣጎስን ዕልልታን ተቐበሉዎ።** በዚ

መሠረት እዚ እውን ብምኽያት ወራር ቅዱስ መስቀል ተባሂሎ ፡ ተገይሩ ዝነበረ ናይ ሸውዓተ መዓልቲ ሱባኤ ፡ ብቀዋሚ ተታኒዙ ኩሎ ጊዜ ቅድሚ ጸም ኣርብዓ ኣብ ዘሎ ሰሙን ክጽወም ስለ ዝተውሰነ ፡ እንሆ ካብ 629 ዓ.ም. ጀሚሩ ኣብ ሃገርና ክጽወም ይርከብ ኣሎ።ገለ ጸሓፍቲ ታሪኽ ከምዝብልዎ ፡ እዚ ሕጂ ኣብ ሃገርና ሽግ ወሊዕካ ሆየ ሆየ ዝበሃል ዘሎ ቅዱስ ዮውሓንስ መስቀልን መሠረቱ ዝነቐለ ካብዚ ኣብ ኢየሩሳሌም ዝነበሩ ህዝቦ ክርስቲያን ንንጉሥ ሕርቃል ክቐበሉ ዝገበርዎ ኣቀባብላ ዝተበገሰ ምዃኑ ይግለጽ።

ካብ ቤተክርስቲያን ዝኣዘዙቶም ኣጽዋማት ወጻኢ ዝኾኑ፡

1. ናይ ግሊ ጸም፡ ብኃጢአትና ኮነ ብድኻም ጊዜ፡ ዝተፈልየ ሽግር ምስ ዝገጥመና፡ ካብቲ ብቤተክርስቲያን ዝተኣወጀ ወጻኢ፡ ንሕናን ኣምላኻን ጥራሕ እንፍልጦ ጊዝያት ዝግበር ጸም ኢዩ። ሰብ እንኪሸገር እንኪጭነቅ፡ እንኪደናገር፡ ገንዘቡ ሰቡ ንናይ ሽግሩ ጸገም መፍትሕ ኣይንኾነካን ኣብ ዝበለሉ ጊዜ ፡ንኣምላኽ በጸሎት ምጥያቁ ግዲ ኢዩ። ልክዕ ከምዚ ካብ ዓቅምና ንላዕሊ ዝኾነ ሽግር እንኪገጥመና፡ ናይ ኣምላኽ ረዲኤት ኣብ ሕይወት እንክንደሊ ዝግበር ጸም ኢዩ።

ንኣብነት 2 ሣሙ 11፡ 1- 12፡1-ፍ። **ዳዊት ልቢ ኣምላኽ** ዝተባህለ፡ ጎሩየ ኣምላኽ፡ ናይ እስራኤል ንጉሥ ክኸውን ዝተመርጸ፡ ብመስኮት ንዝረኣያ ሰይቲ ኦርዮን ቤርሳቤህ ብዓይኒ ኃጢአት ዝተመልከታ፡ ወዮ ናይ ኣምላኽ ሰብ፡ ካብ ጉስነት ንንግሥነት ዝተጸውዐ ልቢ ኣምላኽ ዝተሰምየ፡ ዓይኑ ዝማርኽ ምስ ረኣየ፡ ንሕጊ ኣምላኽ ረሰዐ፡ ብኃጢአት ካብ ቤርሳቤህ ውላድ ረኸበ። ናታን ነቢይ ምስ ገሰጸ፡ 7ተ መዓልቲ ጸመ፡ በዚ እዩ ኣብ ጊዜ ጸመ፡

- ዓይንና ካብ ሕማቅ ነገር ምርኣይ፡
- እግርና ናብ ክፉእ ነገር ካብ ምኻድ፡
- ኣእዳውና ክፉእ ነገር ካብ ምግባር ክንቁጠብ ቤተክርስቲያ ትመክር።

ኣምላኽ ነቲ ብኃጢአት እተወልደ ኣሕመሞ፡፡ኣብቲ ጊዜ ዝተኣዘዘ ጸም እኳ እንተዘይነበረ፡ ንጉሥ ዳዊት ክብሪ ንግሥነቱ ኣውራዳ፡ ክሻ ተኸዲኑ ሓሙኹሽቲ ነስኒሱ፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ንዝሓመ ሕፃን ምሕረት ክገብረሉ ለመነ።

ኣምላኽ ሓድሓደ ጊዜ ከምቲ ንደልዮ ከይምለሸልና ይከኣል ኢዩ። ከምቲ ንሕና ንደልዮ ናይ ኣምላኽ መልሲ ኣይወሃበናን ኢዩ። ዳዊት ምእንቲ ዝሓመመ ሕፃኑ

ክፍወሰሉ ጸለየን ጸመን፡ እንተኾነ ናይ ኣምላኽ መልሲ ካልእ ነበረ፡፡ ናይ እግዚአብሔር መልሲ ከም ናይ ዳዊት ድልየት ኣይነበረን፡ ዳዊት ብግሉ ስለ መከራኡ ጽንዓት፡ ስለ ናይ ልቡ መስበርቲ ካብ እግዚአብሔር ምሕረት ብጾም ብጸሎት ለመነ። እቲ ዳዊት ዝጸለየ እቲ ሕፃን ክሓውየሉ፡ እቲ ዝኾነ ነገር ከኣ ሞት ሕጻን ነበረ። ሻቡ እንቶም ኣለይቲ ሕሙም፡ ሕማም ሕፃን ካብ ክብሪ መንግሥቱ ኣውራዳ ክሻ ከዲኑ ኣብ ምድሪ ዘደቀሶ ደኣ፡ ሞት ናይዚ ሕፃን እንታይ ክገብሮ ኢዩ ኢሎም፡ እቶም ኣለይቲ እንክጨናነቁ፡ ዳዊት እንታይ ኢዩ ነገሩ፡ እቲ ሕፃን መይቱዲዩ? በለ ንሳቶም ከኣ እወ በልዎ፡ **እምበኣር ክብሪ መንግሥቲ ኣምጽኡ፡ መግቢ ኣስናድወ** በለ። ኣብዚ መልሲ ኣምላኽ ነስተውዕል፡ እግዚአብሔር ኣምላኽ ዝለመናዮ ልመና፡ ዝሓተትናዮ ሕቶ፡ ከም ድላይና እንተዘይሀበና እኳ፡ መልሲ ብዘይምርካብና ምኽንያት ካብ ዝገጥመና ናይ ልቢ መስበርቲ፡ **ሓልዩ ምጽንናዕን ይህብ።** ካብ ምጭናቕን በቲ ጉዳይ ካብ ምምራርር ምብካይን ንልብና ብምጽንናዕ ብምምላእ፡ እግዚአብሔር መልሱ ለዊጡ ካልእ ነገር ይህብ። ንዳዊት ዝተመለሰ እዚ ኢዩ ነይሩ።እቲ ንዳዊት ዝተሞሀበ መልሲ ብናይ ግሊ ጾም ወይ ሓደ ስብ ኣብ ጊዜ መከራኡን ጭንቀቱን ጊዜ፡ ኣምላኽ ምእንቲ ክበጽሖ ዝጽለ ዘበለ ጸሎት፡ ብጾም ኣሰንዩ ምስ ዘቅርብ፡ ናይ ግሊ ጾም ተባሂሉ ይጽዋዕ፡፡ ነዚ ዓይነት ጾም ኣምላኽ መልሲ ኣለዎ። ረኣዩ ምሥጢር ኣምላኽ። እዚ ናይ ኣምላኽ መልሲ ኢዩ። ነቲ ንደልዮ ክንስእኖ ከሎና፡ ክሰመዓና ዘለዎ ካብ ናይ ልቢ መስበርቲ ኣምላኽ ይሕልወና። ልብና ብምጭናናቕን ሓዘንን ኣብ ክንዲ ምምላእ፡ ኣምላኽ ነቲ መልሲ ለዊጡ ካልእ ነገር ይህብ፡ንዳዊት ዝተሞሀበ መልሲ ምጽንናዕ ነበረ። ንዳዊት ዝበጽሖ ኣምላኽ ንዓና እውን ክበጽሖና በዚ መንፈስ እዚ ክንቀርቦ ይግባእ።

2. ናይ ንስሓ ጾም፡ (በኣብ ነፍስ ዝወሃብ) ሓደ ሰብ ኃጢአት እንክገብር፡ ምኽንያት ዝኾኖ ሥጋኡ ኢዩ፡ ነዚ ሥጋ ንምቕጻዕ ቤተክርስቲያን እትእዘዞ መቅጽዒ ጾም ኢዩ። በዚ ኢዩ ቅ.ዳዊት “ ወቀጽዕኩዎ ለነፍስዩ በጾም መዝ 108:24” ዝበለ። ኃጢአት ንምግባርን፡ ንኣምላኽ ንምብዳልን ምኽንያት ንዝኾነኒ ሥጋ፡ ብጾም ቀጻዕኩዎ በለ።ስለዚ ሓደ ሰብ ንስሓ እንኪኣቱ ብናይ ቤተክርስቲያን ቀኖና መሠረት ኃጢአት ንምሥራሕ ምኽንያት ንዝኾኖ ሥጋኡ፡ ብጾምን ብስግደትን ብምጽዋት ምእንቲ ክቕጻዕ፡ ካህን ኣብ መንበሪ ኑዛዜ ትእዛዝ ይህብ፡ ከምዚ ዓይነት ጾም እንክንእዘዝ ጾመ ንስሓ ይበሃል።

ኣብ ጊዜ ጾም ክንገብሮ ትጽቢት ዝግበረልና ቅ.መጽሓፍ ዘስተምህረና ክልተ ነገራት ኣለዉ፡

1. ካብ ንሥጋ ዝሓንጹ ዓይነት መግብታት ምኽልካል፡ ኃጢአት ንምግባር ዓይነተኛ መሣርሒ ንዝኾነ፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ቅድስናና ክረክስ፡ ንጽሕናና ክፈረስ ዝገብረና ሥጋና ንቀጽዓሉ ቅጽዓት እንኪኸውን፡ እዚ ከኣ ንሥጋ ደስ እንካብ ዘብሉ ዝዕንግሉን ዓይነት መግብታት ንዝተወሰነ ጊዜ ምኽልካል ኢዩ።

እንተኾነ ሎሚ እቲ ናይ ጸም ዝበሃል ካብቲ ናይ ፍስግ ዝበለጸ ኮይኑ ኣሎ። ዝደኸመት ሥጋን ዝኃየለት ነፍስን ሒዝና ናብ ኣምላኽ ምቅራብስ ተሪፉ፡ ኣጺቢቁ ንሥጋ ዘሓይል ኮይኑ ኣሎ። ከምኡዶ ኣይኮነን፡ ካልእስ ተሪፉ፡ ናይ ጸም ማክያቶ እኳ ኣሎ፡ ጸባ መልክዑ ቀዩሩ ናይ ጸም ኮይኑ፡ ሥጋ ተሪፉ መረቁ ግና ኣባኡ ኣሎ።

ኣብወ ነዚ ጸም እንክሕግጉ ኣብነት ዝገብርዎ ናይ ነብያት ጸም ኢዩ፡ ንኣብነት፡ ነቢይ ዳንኤል ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ፡ ንሰውነቱ ካብ ዝሰማምዑ መግብታት ብምኽልካል ቋርፍን ማይን እናሰተየ፡ ካብ መግቢ ዘበለ ተሐረመ። **ዳን 10:2** “ሰለስተ ሰሙን ጥዑም መባልዕ ኣይበላዕኩን፡ ሥጋን ወይንን ኣብ ኣፈይ ኣየቶኹን፡ ዘይቲ እውን ኣይተለኸኹን”። በለ። ነቢይ ነዚ ዝገበረ ነቲ ናይ ኃጢአት ምኽንያት ዝኾነ ሥጋኡ ንምድካም ኢዩ፡ ፍቃድ ሥጋኡ ንምድካም ኢዩ፡ ካብ ናይ ነቢያት ጸም እንመሃሮ፡ ካብ ንሰውነት ዝዕንግሉ መግብታት ተኸልኪሎም፡ ንኣምላኽ ይልምኑ ከምዝነበረ፡ ዘሕለፍዎ ናይ ጸም ሥርዐት የረድኣና። ንሕና ኣብ ናይ ነቢያትን ሓዋርያትን መሠረት ተሓኒጽኩም ኢኹም ይብል ቅ. ጳውሎስ “ ኢኮንነ ነግደ ወፈላሴ፡ ሰብኣ ቤቱ ለእግዚኣብሔር ኩልነ፡. . . ንሰኻትኩም ኣብቲ ኢየሱስ ክርስቶስ ባዕሉ እምኒ መኣዝኑ ዝኾነ መሠረት ነቢያት ሓዋርያትን ዝተነደቅኩም፡ ደጊም ደቂ ዓይም ንቅዱሳንን ሥድራ ቤቱ ንኣምላኽን ኢኹም እምበር ኣጋይሽ መጻእተኛታትን ኣይኮንኩምን”ኤፈ. 2:20 ።

ወጻእተኛ፡ (ብቋንቋ ግሪኽ Xenoi) “ፈላሴ” ኣብ ነፍስ ወከፍ ከተማ ግሪኽ ወጻእተኛ ነበረ፡ ሕይወቶም ከኣ ከቢድ ነበረ፡ ወትሩ ብዓይኒ ጥርጠራን ብጽልእን ይረኣዩ ነበሩ።

ንገያሾ፡ (ብቋንቋ ግሪኽ Paroikos) “ነግደ”፡ ጋሻ ናይ ምቅማጥ ፍቃድ ዘለዎ ወዲ ዓዲ ዘይኮነ። ቀረጽ ዝኸፍል ናይ ምንባር ዕድል ዝተዋህቦ ኢዩ። እቲ ኣብ ቋንቋ ፈረንጂ Parrocchia, Parish ዝብሉ ቃላት ካብዚ ዝወጽኡ ኢዩ፡

ቤተክርስቲያን ኣብዚ ዓለም ገደሺት ምዃን ንምዝኽኻር ኢዩ። (እቲ ናይ ግእዝና ቍምስና ዝብል ግና ካብ Christian-Arabic - ቋንቋታት “ቁሙስ” ወይ ካብ Post Biblical Hebrew (Syr.PbH) -ቁሚስ ዝብል ግእዝ/ ትግርኛ/አምሓረኛ-ቁሙስ/ ቆመስ ይብል።

ትርጉሙ፡-

- 1. አመሓዳሪ ቤተክርሲትያን
- 2. ሓለቃ ካህናት (ሊቀ ካህናት)
- 3. አበነፍሲ አቡን

ቆሙስ/ ቆመስ ዝብል ቍምስና ዝብለ ዝመጽኡ ይመስል። እዚ ከኣ ኣብ ትሕቲ ሓደ ካህን እመሓደር ቤተክርስቲያን ይስምዕ።)

ብ”ነግድ” ወይ ጋሻ ዝብል ስም ዝተመሰሉ “አሕዛብ” (አይሁድ ዘይኮኑ) ብአረማውያን ዝፍለጡ ኢያቶም። ሓዋርያ ጳውሎስ ነዚአቶም: **“ሰብእ ቤቱ ለእግዚአብሔር”**: ብኢየሱስ ክርስቶስ ሥድራቤት አምላኽ ኢኻትኩም በሎም። ብኢየሱስ ክርስቶስ ኩልና ኣብ ቤተ እግዚአብሔር ቦታ ተዋህበና።

ቤት አምላኽ ንኹሉ ዘእንግድ ኢዩ። ዘገርም ብስም አምላኽ ዝስመያ ኣብያተ ክርስቲያናት: ብባህልን፡ ብቦታን ብአተሓሳስባን ደረተን ከሊሊን ክጓነያ ምርአይ ክንደይ የሕዝን። እታ ናይ ሓቂ ቤተ ክርስቲያን ግና ንኹሉ ብዘይ አፈላላይ እተአንግድ ኢዩ። **“UBI CHRISTUS, IBI ECCLESIA “ጎብ ሃሎ ክርስቶስ: ዝዩ ሀለወት ቤተክርስቲያን”**።

ኣብ ናይ ነቢያት መሠረት ምሕናጻና ምልክቱ፡ ነቢያት ኣብ ጊዜ ጸሞም ሰውነቶም ካብ ዝጸበዮ መግቢ ስለዝኸልከሉ፡ ንሕና እውን ከማኡ ናይ ሃይማኖትና ሥርዐት ንኣኡ ስለዝእዝዘና ኢዩ።

2. ኣብ ጊዜ ጸም ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኣብ ምሉእ ሕይወትና ክንክልከሎ ዘሎና ሓጢአት ኢዩ፡ ንሰብ ካብ ዘርክሶ፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ቅድስናኡ ዘበላሸዎ፡ ካብ አፉ፡ ካብ ክፉእ መዝገቡ ዝወጽእ ኢዩ። **ማቴ 15: 10** “ንሰብ ዘርክሶስ. . . “። ዘመንና ካብ ምምራቕ ምርጋም ዝሰልጦ፡ ካብ ዕርቂ ባእሲ፡ ካብ ብሓቂ፡ ብሓሶት ምምስካር፡ እቲ ሓደ ንናይ ካልእ ሰብ ሕይወት ብነገር ዘቍስል ዘመን ኢዩ፡ ዝኾነ ኮይኑ ካብ ጥልላት ተኸልኪልና፡ ንጸውም ኢልና ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ እንተ ጸለና፡ እንተ ተንበርከኽና፡ **ጎልናን ክሳብ ጽቡቕ ነገር ምግባር**

ክሳብ ዘይተግህረ፡ ጸምና ከንቱ ኢዩ። ኣምላኽ ዝቅበሎ ጸም፡ ኣምላኽ ዝሰምዖ ጸሎት ክህልወና፡ ጸምና ንናይ ልብና ክፉእ መዝገብ ምዕጻው ኢዩ። ሰብ ናይ ልቡ ክፉእ መዝግብ እንተደኣ ተዓጽዩ፡ ካብ ልቡ ሠናይ ነገር ጥራሕ ኢዩ ዝወጽእ።

ሰብ ብህርዩ ዝራገም የሎን፡ ዝራገሙ ሰባት ኩሉ፡ ካብቲ ናይ ዘራግም መንፈስ ዝለዓል ኢዩ። ኅሊና ብመርግም ዝመልእ፡ ከም ዝራገም ዝገበር ናይ መናፍስቲ መንፈስ ኣሎ፡ ናይ **ኣጋንንቲ ባህርያት** ብዙሕ ኢዩ።

- ገለገለ ሰባት ክትርእዮም ጽቡቓትን ብግቡእ ዝተላበሱን ክነሶም፡ እንተኾነ ኣእምሮእም ዝተሰርቁ ሰባት ኣለዉ።
- ንገለገለ ክዳኖም የቅድዶም፡ ጸጉሮም የወንጭሮም፡ የለፋልፎም
- ንገለ ከኣ ካብ ኣፎም መርገም ጥራሕ፡ ጽቡቕ ነገር ዘይሓስቡ፡ ግናያት ከምዝኾኑ ይግበር።
- ንገለገለ ካእ ኣብ ልዕሊ ሓዳሮም ከምዝምንዘሩ ይገብር፡ . . እቲ ባህርያት ብዙሕ ኢዩ።

ሓንቲ ሰበይቲ 7 ኣገንንቲ ነበራ ይብል፡ 7 ዓይነት ሥራሕ የስርሓ ነበረ፡ ነፍስ ወከፎም ነነቶም ሞያ ነበሮም፡ ከምዚ ዝግበረና እቲ ክፉእ ኣብ ልብና ሥልጣን ረኺቡ፡ ብቅድስና ከይንነብር፡ ጸምና ኣብ ኣምላኽና ከንቱ ከምዝኸውን ዝገብር መንፈስ ኣሎ። ስለዚ ኣብዚ ናይ ጸም ጊዜ፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ንምብርከኽሉ፡ ኣብ ሕይወትና ብምሕረቱ ከበጽሓና ኣብ እንልምነሉ፡ ሕዝብናን ሃገርናን ዓለምናን ኣምላኽ ብበረኸት ምእንቲ ከመልኣልና፡ ናይ ልብና ክፉእ መዝገብ ምስ እንዓጹ ጥራሕ ኢዩ፡፡

ጥቅሚ ጸም፡

ጸም ናይ ጥመት ኣድማ ኣይኮነን፡ ቅርጺ ሰውነት ንምትዕርራይ ዝግበር ሥራሕ እውን ኣይኮነን፡ ኣብ ጊዜ ጸም ሰውነትና ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ እነዋርደሉ ጥቅሚ በረኸት ዘምጽእ ኢዩ።

1. ኣምላኽ ኣብ ቅድሚ ጸላእትና ናይ ምውላድን ምፍራይን ግርማ ንረኽበሉ ኃይሊ ኢዩ።
2. ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ሰውነትና ብጸም ኣዋሪድና፡ ብልቢ ኣብ ቅድሚኡ እንተለሚና፡ ኣብ ቅድሚ ዘፍርሑን ዘጨንቀኑን ዝበሃሉ፡ ኣብ ቅድሚ ናይዚ ዓለም ገዛቲ ናይ ምፍታውን ምኽባርን ሞገስን ጸጋን ይህበና። ኣብነት፡ ኣብ ናይ ስደት ዓለም ኣብ ቤተ መንግሥቲ ኣትያ ንእስራኤል ድሕነት ዝኾነት

አስቴር ክንፋስብ ንኸእል። እቲ ዓቢይ ሕዝቢ ካብ ሰደት ወጺኡ፡ እግዚአብሔር አምላኹ ካብ ግብጺ አውጺኡ፡

- ኣብ በርኻ በቀትሪ ፀሓይ ከየሕርሮ ብደመና ከሊሉ፡
- ከይጠምዮ መና እናውረደ፡
- ከይጸምኦ ካብ ከውሒ ማይ እናህቦ ፡ ባሕሪ ከፊሉ ብድሩቕ መሬት ዘሕለፎ፡ ንኣቦታቱ ዝመሓለሎም ናይ ተስፋ መሬት ዘውረሶ፡ ከምቲ ጎርየቱ አይተኻየደን።

ሰብ ጠላም ኢዩ፡ ንዝረአዮ ዘበለ ይፈቱ፡(አምላኽ ካብዚ ይሓልወና)። እቲ ሕዝብቲ ኣብ መንገዲ ካብ አሕዛብ ዝበሃነም ናይ ጣዖታን ኣጋንንትን መንፈስ ተለማመዶ፡ ብቅድስና ክነብር፡ ንእግዚአብሔር ብምምላኽ ክነብር ኣብ ዝተሞህቦ መሬት **ጣዖት ከምልኽ** ጀመረ። አምላኽ በዚ ምኽያንት ሕዝቡ ቀጽዔ። ካብ መሬቱ አሳደዶ፡ ኣብ መንጎ ዘይፈልጦ ሕዝቢ ክነብር አገደዶ፡ ኣብ መንጎ ብዙሓት 127 ሃገራት (ካብ ግብጺ ክሳብ ህንዲ) in general Persian Empire በተኖ። ኣብቲ ዝተበተነሉ ቦታ እውን መቅደሳቲ አምጸአሉ፡፡ ነቲ ሕዝቢ በተኖ!

ሓደ ጊዜ ኣብ ዘመን ንግሥነት ኣርጤርክሰስ፡ **ሓማ** ዝተባህለ ኣብ ውሽጢ ቤተመንግስቲ ዝነበረ ሹም፡ ኩሎም ከምዝሰግዱሉ ዝበረ፡ እንተኾነ ሓቂ ዝሓዘ፡ ብሃይማኖት ዝጸንዐ፡ ሃገሩ ገዲፉ ኣብ መንጎ ዘይፈልጦ ሕዝብታት ናይ ምንባር ኩነታት እኳ እንተጋጠሞ፡ ኃይሉ ንእግዚአብሔር ጥራሕ ኢዩ ዝንብርከኽ፡ ኣብ መንጎ እቲ ዝተበነ ሕዝቢ ንሓማ ሕዝቢ ከሰግድ ከሎ፡ መርደኪዮስ ዝተባህለ አይሁዳዊ አይከውንን፡ ኃይለይ ንእግዚአብሔር እምበር ንሰብ አይምብርከኽን በለ፡ ናይ ሓማ ትዕቢት ኣብ ልዕሊ መርደኪዮስ ሕማቕ ከምዝሓስብ ዝበሮ፡ ሻቡ ንመርደክዮስ ኣብ ክቢ ቤተመንግሥት ከቅትል ክብል፡ ኣብ ዓለም ተሰዲዶም ንዝነበሩ እስራኤላውያን ናይ ሞት አዋጅ ተነበበ።ኣብቲ ጊዜቲ ክሻ ተኸዲኑ፡ ኣብ መሬት ደቂሱ ካብ አምላኽ ምሕረት ክወርደሉ ዝለመነ መርደክዮስ፡ ኣብ ልዕሊ ወገኑ ዝተአወጀ ናይ ሞት አዋጅ ምስ ሰምዓ አጺቢቁ ብምሕዛን ልብሱ ቀደደ።ናይ ቤተመንግሥቲ ሓለውቲ ናብ ንግሥቲ ልኢኹ፡ “እምበኣርክስ ስምዒ ኣብ ልዕሊ ወገንኪ ናይ ሞት አዋጅ ተአዊጁ አሎ፡ንስኺ ኣብ ቤተመንግስቲ ዝአቶኹሉ ምኽንያት ንናይ ባዕልኺ ጣዕሚ ዘይኮነ፡ ሓደ መዓልቲ ሕዝቢ ኣብ መከራ እንኪወድቅ ንምድሓን ምኽንያት ንምጃን ኢዩሞ፡ ኣብ ንጉሥ ቀሪብኪ ኣብ ልዕሊ ወገንኪ ወዲቁ ዘሎ ናይ ሞት አዋጅ አልዕሊ” በልዋ በለ። እታ ንግሥቲ አስቴር እዚ ከመይ ኢሉ ይኸውን፡ ቅድሚ 30 መዓልታት ኣብ ቤት ንጉሥ ክአቱ አይክእልን፡ እንተ ኣትየ ከአ እቅተል፡ እዝስ አይከውንን በለት፡ ብዘይ መዓልተይ ኣብ ንጉሥ እንተ ኣትየ ዝቅጽዓሉ መቅደሳቲ ሞት ኢዩ በለት፡

መርደክዮስ እምበኣርከስ ስምዒ፡ “ንስኺ ንወገንኪ እንተዘይተንኪ፡ ኣምላኽ ንሕዝቡ ዘድሕነሉ መንገዲ ኣለዎ፡ ንስኽን ወገንክን ግና ወይልኹም” በላ። ሻቡ ንግሥቲ ኣስቴር ፈርሐት፡ ከምዚ ካብ ኮነ እሞ እቲ ኣብ ቅድሚ ንጉሥ ናይ ምቅራብ ፍርዲ ኣብ ልዕሊይ ከይፍጸም፡ በጃኻትኩም ንሰለስተ መዓልቲ ጸ-መ-ላይ በለት፡ ኣብ ቅድሚ ንጉሥ ናይ ምፍታውን ናይ ምኽባርን ናይ ሞገስን ክብሪ ኣምላኽ ምእንቲ ክህበኒ፡ ኣብ ስደት ዘሎኹም ካብ ንእሽቶኹም ክሳብ ዓቢኹም ጸ-መ-፡ ሻቡ ጸ-መ-፡ እተን መዓልታት ጸም ምስ ተወድኦ ኣብ ቅድሚ ንጉሥ ክቀርብ ኢየ በለት። ከም ቃላ እቲ ሕዝቢ ኩሉ ጸመ። ካብዚ ንደሓር ኣስቴር ናይ ንግሥነታ ልብሲ ለቢሳ ኣብ ንጉሥ እንክትኣቱ፡ ከምቲ ዝፈርሓቶ ሞት ዘይኮነ ዝተፈርዳ፡ ከምቲ ዝፈርሓቶ ናይ ንጉሥ ፍርዲ ዘይኮነ፡ እቲ ትፈርሖን ትጭነቀሉ ዝነበረት ጉዳይ ተኣልዩ፡ ንጉሡ ናይ ምቅባል ምልክት ኣርኣዖ።

ሎሚ ነፍስወከፍና ብናብራና ዝተጨነቅናሉ ናይ ግሊ ጉዳይ ኣሎና፡ ግር ዝበለና ናይ ግሊ ጉዳይ ኣሎና፡ መልሲ ዘይረኽብናሉ ናይ ግሊ ጉዳይ ኣሎና፡ ብማሕበር፡ ብዓዲ ብሃገር ብዓለም ለኽ ሽግር ኣሎ። ዓለምና ኣብ ምቕት ኣይኮነትን ዘላ፡ ኣብ ፍርሓት ኣብ ጭንቀት እያ ዘላ፡ ነፍስ ወከፍ ቤቱ ዓጽዩ ዝበኪ ብዙሕ ኢዩ። ብፍላይ እቶም ዝተሰዱ እውን ኣይዓረፉን፡ ነንሕድሕና ብወገን፡ ብዓለት ብሃይማኖት ተጨኻኺና ንፈላለዮሉ ነገራት በዚሑ፡ ንኣምላኽ ክልምን ይግባእ፡ እዚ ትምህርቲ ባህሊ ኮይኑ ኣይሕለፍ።

እቲ ኣብ ብጸጋሙ ዝተሰቅለ ሰራቂ፡ ኣብ ፍርዲ ከሎ “ኣምላኽ እንተዘኸውን ደኣ ርእሱ ዘየድሕን” በለ። እቲ ብየማኑ ዝተሰቅለ “ሕጅውን ኣብ ፍርዲ ከሎኻ እውን ኣይትኣምንን? በዚ ስቃይዚ እኳ ልባኻ ኣይስበርን? በሎ። እዚ ቃል እዚ ንዓና ክበሃል ዝግባእ ኢዩ። ሕጅውን እንተኾነ ተሰዲድና ተበቲና ከሎና፡ እንተዘይተማሂርና፡ ልብና እንተዘይሰቢርና ናብ ንስሓ እንተዘይተመለስና፡ መኣስ ዳኦ ኢና ንምለስ?

ስለዚ ንግሥቲ ኣስቴር ኣብ ቅድሚ ንጉሥ ሞጎስ ዘውሃባ ጸም ኢዩ። ጸም ምስ ጸሎት ብሓቂ ምስ ዝቀረበ ዋጋ ኣለዎ። ስለዚ ኣብ ቅድሚ ዘፍርሓና ነገር እንክንቀውም ሰዓርቲ ምእንቲ ክንከውን፡ ዘፍርሑና ኣብ ትሕቲ ኣእጋርና ምእንቲ ክወድቁ፡ ጭንቀታትና ካባና ምእንቲ ክእለ ብኣገባቡ እንተጸምና ጸም ጠቃሚ ኢዩ።

3. ጸም ካልእ ጥቅሙ፡ ካብ እተኣዘዘ መቅዘፍቲ የድሕን፡ ካብ ቍጽጽርና ወጻኢ ዝኾነ ሽግር ምስዝገጥም፡ ብሓቂ እንተተጸመን እንተተጸለየን፡ እግዚኣብሔር በቲ ዝቀረበ ናይ ጸም ውርደት ዝግበር ኣውያት ይሰምዕ። ንሱ ናብቲ ድምጺ ርእሱ የዘንብል። ጸመ ነነዌ ተመልከቱ። ናይ ነነዌ ሕዝቢ ኣምላኽ ዘይፈልጥ ሕዝቢ ኢዩ፡ ምስ ኣምላኽ ናይ ኣምልኻ ርክብ ዘይብሉ ሕዝቢ ኢዩ፡ እንተኾነ

ክፍላቱ ናብ ኣምላኽ ወጺኡ፡ ኣምላኽ ከኣ ስለ ክፍላቶም ናይ እሳት በረድ ከውርደሎም መደበ፡ ኣምላኽ ግና ከይመሃረን ከይመኸረን ኣይቀጽዕን። ስለዚ ቅድሚ መቅጻዕቶም ንዮናስ ለኣኸሎም። ዮናስ ሓንቲ መዓልቲ ኢዩ ሰቢኹ፡ ንሕና ከንደይ መዓልቲ ተሰቢኹልና? ናይ ሓንቲ መዓልቲ ስብከት ንናይ ነጭ ሕዝቢ፡ ካብ ሰብ ጀሚሩ ክሳብ እንስሳ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ከምዘልቅስ ገበሮ፡ ሻቡ እቲ ዝተሓሰበ መቅዝፈቲ ከምዝቀየሐ ሰማይ ኮይኑ ክወረድ ተቀሪቡ ዝነበረ፡ እቲ ዝቀይሐ ሰማይ ዝሓዞ ማይ ዘይኮነ እሳት ኢዩ ነይሩ። ናብታ ምድሪ ንዝነበሩ ዝበልዕ ናይ ኣምላኽ ፍርዲ ነበረ፡ እንተኾነ ብሓቂ ምስተጸለየ፡ ብሓቂ ምስ ተጸመ፡ ነቲ ቀሪቡ ዝነበረ መቅጻዕቲ እግዚአብሔር ይስርዞ። በተን ናይ ሰለስተ መዓልቲ ጸሎትን ጸመን እቲ ናይ ሕዝቢ ነጭ መቅጻዕቲ ተኣለየ።

ሎሚ ከማኡ ዝኣመሰለ ኣብ ርእሲ ነፍስ ወከፍና፡ ኣብ ልዕሊ ሃገርና ኣብ ልዕሊ ዓለምና እዚ ፍርዲዚ ኣሎ፡ ኣምላኽ ብምሕረቱ ክበጽሓና የድሊ ኣሎ። ብዙሓት ነገራት ከብቅዑ የድሊ ኣሎ፡ ምፍላላይ፡ ምጉንናይ ተሪፉ ብፍቅሪ ክነበር የድሊ'ሎ። እግዚአብሔር ንሃገርና ንሕዝብና ክሓስብ እንተኾይኑ፡ ናብ ኣምላኽ ክንምለስ ይግባእ። እዚ ከኣ ብጸም ኢዩ።ሎሚ እውን ኣብ ልዕሊ ነፍስ ወከፍና፡ ኣብ ልዕሊ ሃገርና ኣብ ልዕሊ ዓለምና ኣንጻላልዩ ዘሎ ሓደጋ፡ ኣምላኽ ክኣልየልና ጸም ኣገዳሲ ኢዩ፡ ብኣገባቡ ክጽወም ኣለዎ።

4. ዝተሰወረ ምሥጢር ይገልጽ። ኣብ ትንቢት ዳን 2:4 ንጉሥ ናቡከደነጾር ሕልሙ ምስተሰወሮ፡ ሕልሙ ኮነ ትርጉሙ ጠፍኦ፡ የግዳ ሓደ ነገር ምሉእ ለይቲ ከሳቅዮ ዝሓደረ ነገር ከምዝነበረ ርግጽ ነበረ፡ መን እሞ የምጽኣሉ፡ ነዚ ንምፍላጥ ኣብ ሃገሩ ዘለዉ ፈለጥቲ፡ ጠንቁልቲ ጸዊዑ እንተሓተት ዝፈልጠሉ ተሳእነ። እቲ ንጉሥ ብናይ ሕልሙ ነገር ተጨኒቁ ከሎ፡ ዳንኤል ንናይ ንጉሥ ተላእኸቲ፡ ናይ ንጉሥ ሕልሚ ምስ ትርጉሙ ንምንጋር ጊዜ ይወሃበኒ በለ። ዳንኤል ዝጠየቆ ጊዜ፡ ናይ ጸም፡ ናይ ጸሎት ጊዜ ነበረ፡ እቲ ነገር ካብ ናይ ሰብ ኅሊና እንተተሰወረ፡ ሰብ ብጸምን ጸሎትን ነቲ ዝተሰወረ ኣምላኽ ይገልጽ ኢዩ ሞ፡ ዳንኤል ምስ ጸመን ጸለየን፡ ኣምላኽ ብለይቲ ገለጸሉ።

5. ኣብ ሕይወትና ንዝገጥመና ዕንቅፋት ንምእላይ ኃይሊ ይህበና፡ ሎሚ ዝበዝሕ ኣማኒ ኣብ ቤተክርስቲያን መጺእና ዘሚርናን ሰሚዕናን ኣቀዲስናን እንክነብቅዕ፡ ከይተለውጥና ከም ትማሊ ንተርፍ። እቲ ዝገርም ይብል ሓደ ሰባኺ፡ “እቶም ኣብ ቤተኣምላኽ ዝመላለሱ፡ ሰገድቲ ቁረብቲ፡ ንሳቶም ኢዮም እቶም ከይተለወጡ ዝተርፉ” ይብል። ነቲ ትገብሮ ትለምዶ፡ ሓደጋኡ

ከአ ንሱ ኢዩ። ዓቅምና አይንፈልጥን፡ ብኃጢአትናን ሽግራትና ንምብርከኽ፡ እቲ ዝገርም ንአምላኽ ብጾም ብጸሎትን እንተለመናዮ፡ እቲ አሎ ዝበሃል አሸጋሪ ነገር፡ ናይ ናብራ ሽግራት እንተአምብርኪኹምና፡ እንተ ጾምናን ጸሊናን ብሓቂ ተዓወቲ ኩንና ከም ንወጽእ ይገብረና። **ማቴ 17:14** ሓዋርያት ምስ ተማህሩ ብብክልተ ለአኹም፡ አብ ሓደ ቦታ ሓዋርያት ተሸገሩ፡ ሓንቲ ብጋኔን ዝተአሰረት አጋጠሞም እሞ፡ እቲ መንፈስ እቲ ብቀሊሉ ከምዘይወጽእ ፈለጡ። ሓድሓደ ጊዜ አጋንንቲ እውን ነቲ ጸሎት ኮነ ጾም ይለማመድዎ ኢያቶም። ሓደ ካህን ንሓደ ጋኔን ዝሓዞ አብ ቅድሚኡ ገይሩ ውዳሴ ማርያም ይደግመሉ፡ እቲ ጋኔን ከአ ሰሓቀሉ፡ እንታይ ኩንካ ደአ ትስሕቅ እንተበሎ ነዚ ንስኻ ትደግሞ ዘሎኻ ሕደግ ብድጋም ብዜማ እውን እፈልጦ ኢየ በሎ ይበሃል። እዚ ማለት ብርትዕ ዝበለ ጸሎት የድሊ ማለት ኢዩ።

ሎሚ እውን ብኢደ ዋኒኖም አጋንንቲ ነውጽእ ዝብሉ፡ ምእመናንን ውሉደ ክህነትን አለዉና፡ እዞአቶም ብማይ ብምግጫብን፡ ብመቀጻርያ ብምግራፍን፡ ብዘይቲ ብምልካይን . . . ወዘተ ዘደናግሩ አለዉ። እዚአቶም ገሊአቶም ሕይወቶም ዘይሰርዑ፡ ዕለታዊ ጸሎቶም እኳ ዘይገብሩ፡ ብስብ ፈወስቲ አውጻእቲ አጋንንቲ ተባሂሎም ናይ ዘመና መንፈሳውያን ሓካይም ኮይኖን፡ ናይ ርእሶም ዝና ከዕብዩ ካብ ፍትኑ ክንጥንቀቅ አሎና። አምላኽ ብኸምዚአቶም ተጀሃርቲ አይሰርሕን ኢዩ፡ ዘምጽእዎ ሕውየት ከአ የልቦን።

ሓዋርያት ክርስቶስ ምስ መጽአም ንምንታይ ኢዩ ንዓና ከውጽአልና ዘይክአለ በልዎ? ካብ ዋሕዲ እምነትኩም ኢዩ፡ እዚ ዓይነት እዚ ብዘይ ጾምን ጸሎትን ክወጽእ አይክእልን ይብል። ሓዋርያት ከይጸልዩ ተሪፎም ማለት አይኮነን፡ ሓድሓደ ጊዜ ግና ጥልቅ ብዝበለ መንፈስን፡ ብዝተሰብረ ልብን፡ አብ ቅድሚ አምላኽ ክንብርከኽ ስለዝሓትት ኢዩ፡ ነዚ ንምግባር አብ ዝደኸምናሉ ጊዜ ኃይሊ ዝኾነና ጾም ኢዩ፡ ነዚ ኢዩ ጐይታ ጾም ጸሎትን የድልዮ ዝበሎ።

6. ንናይ አጋንንቲ ኃይሊ እንስዕረሉ ጥበብ ይህብ። ባዕሉ መድኃኒና 40 መዓልቲን 40 ለይትን ምስ ጾመ፡ ብሰይጣን ክፍተን ናባኡ ሰይጣን ቀሪቡ። ንክርስቶስ ብ3ተ ነገራት፡

- i. ንእምኒ እንጌራ ክልውጠሉ፡ (ተአምራት ከርእዮ)
- ii. ክሰግደሉ
- iii. ክብሪ ዓለም ክህቦ ብዝብል ፈተኖ፡ ን3ቲኡ ዘሸነፈሉ ጥበብ ጾም ኢዩ። አብ ሕይወትና ንዘጋጥመና ሽግር መፍትሒ እንረኽብሉ ጸጋ ካብ

ጾም ኢዩ ዝርከብ በዚ ኢዩ ክርስቶስ ንዝቀረበ ፈተና ናይ ምሽናፍ ጥብብ ዝረኸበ።

እምበኣርከስ ዘሎናዮ ዘመን፡ ንኣምላኽ ንልምነሉ ጊዜ ኢዩ፡ካብ ማንም ጊዜ ንላዕሊ ብፍቅሪ፡ ብሰላም ኩንና ኣምላኽና ንዓና ዝገበሮ ሕያውነት እናሓሰና ምሕረቱ ክንልምን ይግባእ። ኣምላኽ ብፍቅሪ ኣፍቂሩና፡ ናቱ ፍቅሪ መዓቀኒ የብሉን፡ ፍቅሩ ካብ ሰማይ ናብ ምድሪ ኣብ መብልዕ ማል ኣደቀሶ፡ ፍቅርና ኣብ መስቀል ኣብጽሖ፡ ናትና ሕማምን መከራን ንሱ ጸረልና ይብል ኢሳይያስ ነቢይ። ንሱ ናይ ኃጢአትና ዋጋ ተቀቢሉ፡ ካብ ዝነበርናዮ ኃጢአት ነጻ ኣውጽኣና፡ ጠፊኡና ዝነበረ ክብሪ መሊሱልና። ደቂ ተባሂልና ምእንቲ ክንጽዋዕ፡ ኣባ ኣቦና ኢልና ናባኡ እንጭርሓሉ ናይ ውሉድነት መንፈስ ሃብና፡ ካብ ሕጂ ንደሓር ውሉድ እምበር ባሮት ኣይኮንኩም ተባሂልና። ኣብዚ ናይ ውሉድነት ክብሪ ኩንና፡ ብሓቂ ኣምላኽ ምእንቲ ክሰምዓና፡ ጸሎትና ጾምና እንተኣቅረብና ንዝኾነ ናይ ሕይወትና ሽግር መልሲ ከምዝህብ ኣየጠራጥርን፡፡

ከምዚ ዝኣመሰለ ናይ እግዚአብሔር በረኽት ዘለዎ ጾም ብኸመይ ክጽወም ይከኣል፡ ሓዋርያ ጳውሎስ ኣብተን ቀዳሞት 100 ዓመት፡ ገና ክርስትና ኣብ ዓለም ከይተዘርግሖ፡ ክርስቲያን ብፍርሓን ጭንቀትን ኣብ ዝነበሩሉ ዘመን፡ ንክርስትና ብግልጺ ምእማን፡ ዘእስርን ዘቅትልን ጊዜ፡ ስባት ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ኣምላኽም ሒዝዎዎ ብዝቀርብዎ ቍርባን መሰረት፡ ናይ እግዚአብሔር ናይ መለኮት ኣዕይንቲ ምእንቲ ክርእያኦም ኣቀራርባኦም 3ተ ነገራት ዘማልኡ ክኾኑ ይግባእ ይብል።

1. እግዚአብሔር ብናይ መለኮት ዓይኒ ምእንቲ ክርእየና ሮሜ 12:1 “ . . . “ ስባት ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ
 - i. ደስ ዘብል
 - ii. ቅዱስ
 - iii. ሕያው፡ ሕይወት ዘለዎ፡ መስዋዕት ሒዙ ናብ ኣምላኽ ዝቀረበ፡ ናይ ኣምላኽ ናይ መለኮት ኣዕይንቲ ይርእይዎ፡

ኣብ ቅዳሴ ኤጲፋንዮስ “ እነሆ ኣምላኽ ኣብ ጸልማት ብዘይ ብርሃን ይርኢ ይብል፡ ኣምላኽ ብርሃን ስለዝኾነ ካባኡ ካብ መለኮት ኣዕይንቲ ምስቀር ዝከኣሎም፡ ካብ ፍጡራን ወላ ሓደ የልቦን”ይብል። ኒዚ ኢዩ ቅ. ጳውሎስ ኣብ ቅድሚ ንኣና ብዝቈጸጸሩ ኣዕይቲ፡ ኩሉ ነገር እናተገልጸን እናተራእየን ኢዩምበር ወላ ሓደ ፍጥረት

ካብኡ ዝተሰወረ የልቦን ይብል፡ ዕብ 24፡ መወዳእታ ፍቅዲ ተመልከት። በዚ ኢዩ ልቢ ኣምላኽ ዝኾነ ዳዊት፡ ልደቴኑ ፡ አሐውር ፡ እመንፈስከ ፤

ወአይቴኑ ፡ እጎይይ ፡ እምቅድመ ፡ ገጽከ ።

7 እመኒ ፡ ዐረጉ ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ፡ ህየኒ ፡ አንተ ፤

ወእመኒ ፡ ወረድኩ ፡ ውስተ ፡ ቀላይ ፡ ህየኒ ፡ ሀሎከ ።

8 ወእመኒ ፡ ነሣርኩ ፡ ክንፈ ፡ ከመ ፡ ንስር ፤

ወሠረርኩ ፡ እስከ ፡ ማሕለቅተ ፡ ባሕር ።

9 ህየኒ ፡ እዴከ ፡ ትመርሐኒ ፤ ወታነብረኒ ፡ የማንከ ።

ኣ ጎይታይ ካብ መንፈስካ ኣበይ ክኸይድ፡ ካብ ገጽካኽ ኣበይ እኸወል፡ ኣብ ሰማይ እንተ ወጻእኩ ናባኡ ኣሎኻ. . ኣብ ኩሉ ሥፍራ ንስኻ ትመርሓኒ መዝ 139:7 በለ። እምበኣርከስ ኣምላኽ ብምሕረት ምእንቲ ክጥምተና እዘን 3ተ ነገራት የድልዩና። እዚ እንተሎ ኣምላኽ ይርእየና፡ ስለዚ ኣምላኽ ምእንቲ ክርእየና እዞም ዘድልዩና 3ተ ነገራት ኣብ ኩሉ መንፈሳዊ ኣገልግሎታትና ኢዩ።

እዚ ጀሚርናዮ ዘሎና ጾም ኣምላኽ ክቅበሎ፡ ብጾምና ናይ ኣምላኽ ናይ ምሕረት ኣዕይንቲ ሕይወትና ምእንቲ ክምርምሩ፡ እንታይነትና ኣብኡ ምእንቲ ክግለጽ፡ ብሓቂ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ክብ ኢልና ምእንቲ ክርኤ ንጾምና እውን ዘድልዩ ኢያቶም። በዚ መንገዲ ንርኡስ ብጾም ዘዋርድ ሰብ፡ ብጊዜ ጾም ካብ ሰለስተ ነገራት ክጥንቀቅ ይግባእ፡

1. ዝጽወም ጾም ንውዳሴ ከንቱ ከይከውን ክጥንቀቅ ማቴ 6:16 “ከምቶም ግብዛት ኩንኩም ኣይትጾሙ. .” ግብዝ ዝኾኑ ንሰብ እምበር ኣምላኽ ክርእዮ ኢሎም ኣይጾሙን፡ ካብ ሰባት ምስጋና ንምርካብ እምበር፡ ካብ ወሃቢ ዓስቢ ዝኾነ እግዚአብሔር ሰማያዊ ክብሪ ንምቅባል ኣይኮነን። ኣብ ኣደባባይት ብምውጻእ ገጾም ኣጸውሊኑም ካብ ብልጻ ተኸልኪሎም ደኺሞም ዓይኒ ሰብ ክንድግጸሎም ዝገብርዎ ጾም ኢዩ። እዞም ሰባት ዓስቦ ካብስ ሰባት ተቀቢሎም ኢዮም ይብል። ናይ ሰባት ካብ ተቀበልካ ናይ ኣምላኽ የብልካን። ናይ ክርስትና ጾም ከምዚ ክኸውን የብሉን። **ኢዮኤል 2:14** “ልብኹም እምበር ክዳንኩም ኣይትቅደዱ. . .” ኣብ ብሉይ ኪዳን ናይ ሓዘን መግለጺ ልብሲ ምቅዳድ ነበረ፡ ኣምላኽ ብብኸያትን ብሓዘንን ናባይ ተመለሱ ይብል።
2. ብጾምና ምሕረት ክገብረልና፡ **ማቴ 6:16** “ርእስኻ ዘይቲ ተለኸ. . ።” እዚ ኣምላኻዊ ትእዛዝ ኢዩ፡ ዘይቲ ተለኸ ማለት ዘይቲ ተለኸ፡ ተጸባቦቅ ማለት ኣይኮነን። ዘይቲ ኣብ ብሉይ ኪዳን ኣብ ናይ ኣምላኽ ሥፍራ ዓቢይ ዋጋ ዘለዎ ናይ ኣምላኽ ህያብ ኢዩ፡ ንመብራህትን ንኻልእ ኣገልግሎት ይውዕል ነበረ። ሎሚ ኣብ ናይ ሓዲስ ኪዳን ዘመን **መንፈስ ቅዱስ ዝዕደል ብቅዱስ ዘይት**

አቢሉ ኢዩ። በዚ ዘይትዚ ናይ ኣምላኽ መንፈስ ናባና ይወርድ። ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኣብ ጾም ጊዜ ክንልከዮ ዝእዘዘና ዓይነት ዘይቲ እንታይ ኢዩ? ሰብ ክጸውም እንከሎ ክልከዮ ዘለዎ ዘይቲ እንታይ ኢዩ? ዘይቲ ንዝደረቀ ቆርቦት ዘለስልስ ኢዩ። ክርስቲያን ኣብ ጾም ጊዜ ክልከይዎ ዝተኣዘዙ ዘይቲ ኮይኑ ዘገልግሎም፡ ደጋዊ ገጾም ዘይኮነ ኣምላኽ ብመለኮታዊ ዓይኑ ዝምርምሮ ውሳጣዊ እንታይነቶም ዘብርሕ ዘይቲ **ፍቅሪ** ኢዩ። ብሓቂ ንፋቀር ሰባት ክንደይ ኢና? ጾምና ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ቅቡልን በረኽት ዘምጽእን ክኸውን ፍቅሪ ምስዝህልወና ኢዩ። ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኣብ ጊዜ ጾም ክንልከዮ ዘሎና ናይ ኣምላኽ ፍቅሪ እንታይ ምዃኑ ኣብ **ዮሐ 14: 34** “ካብ ሕጂ ንደሓር ሓዲስ ትእዛዝ ክህበኩም ኢዩ፡ ንሳ ከኣ ከምቲ ኣነ ዝፍቀርኩኹም፡ ነካድሕኩም ተፋቀሩ” ኣምላኽ ዘፍቀረና፡ ክንፍቀረሉ ነገር ወላሓንቲ ዘይብልና ከሎና፡ እንጽልኣሉ ኣብ ዝበዝሓሉ ጊዜ፡ ኣብ ጸልማት ብዝወድቅናሉ ሰዓት፡ ኣእዳውናን ኣእግርና ብጋጢኣት ተኣሲሩ ኣብ ዝነበረሉ ጊዜ፡ ኣብ ናይ ውርደት ጊዜ፡ ረሲሕና ጉሂና ኣብ ዝነበርናሉ ጊዜ ኣፍቀረና። **ክርስቶስ ናይ ፍቅሩ መግለጺ መስቀል** ኢዩ፡ ኣብ መስቀል ከሎ ኩሉ ውርደት እንክቅበል፡ ብኩናት እንኪውጋእ፡ ምሕረት፡ ድሕነት ኣዘዘ፡ በዚ ፍቅሪ እዚ ተፋቀሩ ይብል ኣሎ። ካልእ ጎይታ ኣብ መስቀል እዚ ዝኣክል በረኽት ገሊጹ ከሎ፡ ሓንቲ ነገር ዝሓተታ “ጸማእኩ “ በለ። ፍቅሪ ዝተሞህቦ ወዲሰብ፡ ዓይኑ ዝበርሃሉ፡ ክንደይ ሕይውነት ዝተገብረሉ፡ ፍቅሪ ክቅበል ዝጸንሐ፡ ብታራኡ ኣቅርብ ምስተባህለ ሒዙ ዝቀረቦም፡

- a. ከርቤ
- b. ሓሞት
- c. መጺጽ ኣምጽኡ።

ጎይታ ኣብ ዝሓተተና ጊዜ ካብቲ መሪር ልብና፡ መሪርን መጺጽን ኣቅረብናሉ፡ ነካድሕና እንረኣኣየሉ በዚ ልቢዚ ኢዩ፡ እምበኣር ኣምላኽ ነቲ ጾም ከመይ ኢሉ ክቅበሎ?፡ ንጸሎትና እውን ከመይ ኢሊ ክሰምዖ?፡ ናይዛ ሃገር መከራ ከመይ ኢሉ ይኣክል ክብሎ?፡ እቲ ጌጋ ናይ ነፍስ ወከፍና ኢዩ። ብጾም ጊዜ ገጽኩም ዘይቲ ተለኸዩ ፍቅሪ ይሃሉኹም ማለት ኢዩ። እስቲ ኣብ መንጎና ክንደይ ሰባት ዝተባእሱ ኣለዉ? እንተ ንፍትሽ ጉድ ምኾነ። ካብ ሰብ ዝተሓብኤ ክኸውን ይከኣል፡ ካብ ናይ ኣምላኽ ዓይኒ ዝሰወር ግና ከቶ የልቦን፡ ስለዚ ብሓቂ ኣምላኽ ጾምና ምእንቲ ክቅበሎ፡ ጸሎትና ምእንቲ ክሰምዕ፡ ኣብቲ ቅዱስ ቦታኡ ክንኣቱ እንተ ደኣ ተደልዩ፡ ልቢ ንልቢ ክንጠያየቅ የድሊ፡ ከምቲ ኣምላኽ ይቅረ ዝበለና ነካድሕናና ይቅረ ክንበሃሃል፡

ከምቲ ንሱ ዘፍቀረና፡ ነካድሕድና ክንፋቀር፡ ምእንቲ ፍቅሪ ኩሉ ነገር ክንግደፍ ይግባእ።

iii) ትንቢተ ኢሳ 58:5-9 በቲ ዘመንቲ ኣብ ኢድኩም ደም ኣሎ። ኣነ ዝመረጽኩዎ ጸም እዚ ድዩ፡ ኣብ ኢድኩም ደም ሒዝኩም ዲኹም ትጸሙ ይብል ኣምላኽ። ሓደ ሰብ ብኣርኣያ ሥላሴ ንዝተፈጥረ ሰብ፡ ብክፉእ ልቢ ይጸልኦ እንተደኣ ሀልዩ፡ ፈቲና ጸሊእና ኣብ ኢድና ደም ኣሎ። ይቅረ ዘይበልናሉ ሰብ እንተሃልዩ ኣብ ኢድና ደም ኣሎ። ደም ዘይብሉ ኢድ ኣበይ ኣሎ፡ ኣብ ልዕሊ ሓዉ ብጻዩ ዘይበደለ ዘይተቀየመ ኣሎዶ፡ ነዚኸ ይቅረታ ዝሓተተ መን ኣሎ፡ ካብዚ ደም ኢዱ ዘንጽሐ መን ኣሎ፡ ኣብ ኢድኩም ደም ኣሎ ኢዩ ዝብል። ክሻ ተኸዲንካ፡ ኣብ ሓሙኹሽቲ ደቂስካ ነዝስ ጸምዶ ትብሎ ኣሎኻ? ንስኻ ኢድካ ካብ ደም ከየጽረኻ፡ ካብ ልብኻ ቂምን በቀልን ከይኣለኻ እትቀርቦ ጸም፡ ጸምዶ ትብሎ ኣሎኻ?

ኣነ ዝመረጽኩዎ ጸም እዚ ኣይኮነን፡ ናተይ ጸምሲ እዚ ኢዩ፡

- ንእሱራት ምፍታሕ፡ ንዝተገፍዑ ሓርነት . . ንዝጠመዩ እንጌራ ክትቈርሱ፡
- ስደተኛታን ድኻታትን ኣብ ቤትኩም ንኸትቅቡሉ ምእንቲ
- ንዕሩቅ ምእንቲ ክተልብስ፡ . . ሻቡ ብርሃን ከም ወጋሕታ ከበርሃልካ ኢዩ፡ ናይ እግዚአብሔር ክብሪ ደድሕረኻ ክስዕበካ ኢዩ፡ ናይ ኣምላኽ ጸጋ ይኸበካ በለ፡ እዚ ካብ ደም ምስ እትነጽሕ ኢዩ።
- ሻቡ ዝለመንካዮ ኣምላኽ ይሰምዓካ፡ ንብዓትካ ይደርዘልካ፡ ንኣምላኽ ክትጽውዖ ኢኻ ንሱ ድማ ክሰምዓካ ኢዩ፡

ኣምላኽ ስቅ ዝበለሉ ጊዜ ኣሎ፡ ዓጺዩ ስቅ ዝብለሉ፡ መዓጺ ዘይከፍተሉ ጊዜ ኣሎ፡ እዚ ከኣ ንኣኻትኩም ኣብ ዝጸዋዕኩኹም ስለዘይሰማዕክሙኒ ኢዩ ይብል። ኢደይ ዘርጊሑ ንዑ እንክብል፡ ሸልል እንክትብሉ ሻቡ ሽግር ከም ሞት ይመጽኣኩም። ሻቡ ክትደልዩኒ ኢኻትኩም ግና ኣይክትረኽቡኒን ኢኻትኩም፡ ኣነ ቤተይ ዓጺዩ፡ ብውሽጢ ስለመከራኹ እስሕቅ በለ።

ኣብ ጊዜ መከራ ስቅ ዝበለሉ ጊዜ እዚ ዘሎናዮ ጊዜ ኢዩ፡ ዝሕባእ ነገር የብሉን። ቅኑዕን ሕያዋይ ሰብ ጠፊኡ፡

iv. ኣብ ጊዜ ጸም ክንገብር ዝግባእ፡ ገጽካ ምሕጻብ ኢዩ፡ ማቴ 6:16 ምሕጻብ መንፈሳዊ ትርጉም ኣለዎ፡ ናይ ሰውነትና ርስሓት እንኣልዮሉ ማይ ኢዩ፡ ማይ ኣብ ቤት ኣምላኽ ዓቢይ ቦታ ኣለዎ። ካብ መጀመርያ ፍጥረት ጀሚርኩም ብዛዕባ ማይ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ እንተ ኣንቢብኩም፡ ናይ እግዚአብሔር መንፈስ ኣብ ልዕሊ ማያት የንሳፍፍ ነበር ይብል፡ ኣብ ካልእ ክፍሊ ብሉይ ኪዳን ከኣ ማይ ድንቂ ዝኾነ ነገራ ክገብር ንርኢ። ምክንያቱ

ናይ እግዚአብሔር መንፈስ ዘለዎ ማይ ወይ ቅዱስ ጸበል፡ ናይ ሰውነት ደዌ ይፍውስ፡ ካብ ኃጢአት የንጽሕ፡ የኸብር ይቅድስ። በዚ ኣገባብ ኣብ ብሉይ ኪዳን ዘገልግል ዝነበር ማይ፡ ኣብ ሓዲስ ኪዳን ባዕሉ ኢየሱስ ክርስቶስ ኣብ ዮርዳኖስ ብምጥማቅ ንማይ ባረኹ፡፡ ካብ ማሕጸን ዮርዳኖስ ብዝተባረኸ ማይን ብመንፈስ ቅዱስ እንውለደሉ ጸጋ ኢየሱስ ክርስቶስ ሀበና። ሎሚ ኣብ ቤተክርስቲያና ናይ **ወሉድነት ጸጋ** እንጎናጸፈሉ ብዓይኒ ዘይርኤ ምሥጢራዊ ጉዳይ ዝከናወነሉ ብማይ ኢዩ።

ኣብ ጊዜ ጸም በዚ ማይዚ ገጽኩም ተሕጸቡ፡ ከምቲ ናይ ሰውነት ርስሓት ዘጽሪ፡ ውሳጣዊ ርስሓት ዘጽሪ፡ ኣብ ኢድና ዝጨበጥናዮ ናይ ኣሕዋትና ደም ዘጽሪ፡ ልብና ንእግዚአብሔር ዝቅድስ፡ ርኽስትና ዝቅድስ፡ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ዝሰኣናዮ ሠናይ ምግባር ሕይወትን ዘጎናጽፍ፡ ናትና **ውሳጣዊ መንፈሳዊ መሕጸቢ ማይና፡ ንስሓ** ኢዩ። ጸምና ኣምላኽ ምእንቲ ክፈትዎ፡ ውሳጣዊ ሕይወትና ክሕጸብ ኣለዎ፡ ብማይ ዘይኮነ ብንስሓ ኢዩ። ምጽጻት ማለት ኢዩ፡ ምጽጻት ዘይብሉ ንስሓ የልቦን።

ኣምላኽ ጸምናን ጸሎትና ምጽዋትናን ተቀቢሉ፡ ዓቅሚ ንስሓን ምልዋጥን ሂቡ፡ ንፋሲካኡ ብቅድስናን ታሕጓስን ነብዕሎ ይግበረና።

+ ኣባ ኪዳን የዕብዮ
ጳጳስ ሰበኻ ከረን